

Natur- och rekreationsvärden längs vattendragen i Saxån-Braåns avrinningsområde

Ekologgruppen i Landskrona AB

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	6
SAMMANFATTANDE TABELL ÖVER FÖRESLAGNA ÅTGÄRDER.....	8
INLEDNING.....	11
METODER.....	11
FÖRBEREDELSE OCH FÄLTARBETE	11
ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV VATTENDRAGET	12
BEFINTLIGA SKYDD.....	13
NATURRESERVAT.....	13
OMRÅDEN AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRDEN	13
STRANDSKYDD.....	13
FISKEVÅRDSOMRÅDET	13
SKÖTSELAVTAL.....	14
<i>NOLA-avtal/landskapsvårdsavtal.....</i>	<i>14</i>
<i>EU:s miljöstöd.....</i>	<i>14</i>
HOT MOT VATTENDRAGEN.....	14
ÖVERFÖRANDE AV BETESMARKER LÄNGS ÅN TILL ÅKER.....	15
RÄTNING AV ÅFÅRAN OCH KULVERTERING	15
VÄSTKUSTBANAN	15
ANNAN EXPLOATERING AV NATURMARKER LÄNGS ÅN.....	16
INTRESSEKONFLIKTER	16
PRIVATA INTRESSEN-ALLMÄNHETENS REKREATIONSINTRESSEN	16
UTFORMNING AV DE FÖRESLAGNA ÅTGÄRDERNA.....	16
SKYDDSZONER	16
STRÖVSTRÅK/PROMENADSTIGAR/VANDRINGSLEDER.....	17
STÄNGSELÖVERGÅNGAR	18
SPÅNGAR	18
RÖJNINGSARBETEN	18
SLÅTTER	19
BETE.....	19
SÄRSKILT VÄRDEFULLA STRÄCKOR.....	19
SAXÅN MELLAN SAXTORP OCH NORRA SKRÄVLINGE.....	19
SAXÅN-BRAÅNS DALGÅNG MELLAN HÄLJARP OCH BILLEBERGA	19
SAXÅN-LÅNGGROPENS DALGÅNG MELLAN RESLÖV, FARSTORP OCH ÖSTRA ASMUNDTORP.....	20
FÖRKLARING TILL OMRÅDESBESKRIVNINGARNA	20
VÄRDERING AV OMRÅDENA	21
OMRÅDESBESKRIVNING	21
OMRÅDE 1.1* (FLYGELTOFTA ÄNGAR)	21
OMRÅDE 1.2* (HÄLJARPSVÅTMARKEN).....	23
OMRÅDE 1.3 (ÅLSTORPS MÖLLA).....	25
OMRÅDE 1.4	25
OMRÅDE 1.5*	26
OMRÅDE 1.6	27
OMRÅDE 1.7*	28

OMRÅDE 1.8*	29
OMRÅDE 1.9*	31
OMRÅDE 1.10*	32
OMRÅDE 1.11*	33
OMRÅDE 1.12*	35
OMRÅDE 1.13*	36
OMRÅDE 1.14*	37
OMRÅDE 1.15	39
OMRÅDE 1.16*	39
OMRÅDE 1.17	41
OMRÅDE 1.18 (FARSTORPSOMRÅDET)	41
OMRÅDE 1.19	42
OMRÅDE 1.20 (DJURUPS ÄNGAR)	43
OMRÅDE 2.1*	43
OMRÅDE 2.2*	45
OMRÅDE 2.3*	46
OMRÅDE 2.4*	47
OMRÅDE 2.5 (PÅLSBO ÄNG)	48
OMRÅDE 3.1*	49
OMRÅDE 3.2*	50
OMRÅDE 3.3	51
OMRÅDE 3.4 (BARMOSSEN)	52
OMRÅDE 4.1*	52
OMRÅDE 4.2*	53
OMRÅDE 5.1*	54
OMRÅDE 5.2	55
OMRÅDE 5.3* (DAGSTORPS MOSSE)	56
OMRÅDE 5.4*	57
OMRÅDE 5.5*	57
OMRÅDE 5.6*	58
OMRÅDE 6.1*	59
OMRÅDE 6.2*	59
OMRÅDE 6.3	60
OMRÅDE 6.4	60
OMRÅDE 6.5 (KASTBERGA ÄNG)	61
OMRÅDE 6.6	61
OMRÅDE 6.7	62
OMRÅDE 6.8	62
OMRÅDE 6.9	63
BEHOV AV YTTERLIGARE INVENTERINGAR	63
KÄLLOR	64

Rapporten har sammanställts på uppdrag av Saxån-Braåns vattenvårdskommitté.
Författare: David Reuterskiöld.

Landskrona, Januari 1997.

EKOLOGGRUPPEN I LANDSKRONA AB
konsult inom natur- och miljövård

Adress: Järnvägsgatan 19b
26132 LANDSKRONA

telefon: 0418/210 71
telefax: 0418/103 1

Sammanfattning

Målsättningen med föreliggande arbete har varit att uppmärksamma, och därmed bättre kunna skydda, områden med befintliga eller potentiella natur- och/eller rekreativvärden utmed vattendragen i Saxån-Braåns avrinningsområde

Under arbetet har uppgifter om ån och dess närområden inhämtats från äldre rapporter och annan litteratur samt från kommuner, naturvårdsföreningar och andra personer med kunskap om vattendraget. Omkring 4,5 mil, drygt 20 %, av vattendragen har även besökts i fält.

Baserat på inhämtade fakta har 46 olika natur- och rekreativområden av varierande storlek identifierats längs vattendragen. Samtliga dessa områden beskrivs utförligt avseende allmänt utseende, förekommande vegetationstyper och friluftslivspotential. Även eventuellt förekommande lagliga skydd och hot omnämns liksom tänkbara intressekonflikter i området.

Områdenas nuvarande och potentiella värden från natur- och rekreationssynpunkt har bedömts på en tregradig skala med stegen högt, mycket högt och särskilt högt värde. Värderingen har gjorts utifrån ett långsiktigt tidsperspektiv .

Antalet områden som förts in under de olika värdekategorierna värden framgår av följande tabell. Områden med potentiella värden tas endast upp om dessa innebär en höjning av värdeklassen jämfört med de befintliga värdena.

	befintliga naturvärden	potentiella naturvärden	befintliga rekreativvärde n	potentiella rekreativvärden
särskilt högt	12	-	2	7
mycket högt	14	-	2	9
högt	19	1	14	2

Att endast ett område bedömts kunna nå en högre naturvärdesklass beror på att de allra flesta identifierade områden redan idag hyser stora naturvärden. Detta innebär dock inte att naturvårdande åtgärder är överflödiga. Tvärtom är flera områden i akut behov av skötsel för att inte förlora sina nuvarande naturvärden.

I rapporten ges även förslag på vilka åtgärder som lämpligen kan vidtagas för att bibehålla eller öka de befintliga värdena. Bland de vanligast föreslagna åtgärderna är:

beträffande naturvård

- röjning av ohävdad f d betesmarker i olika stadier av igenväxning.
- införsel av bete.
- undvikande av gödsling.
- fri utveckling eller naturvårdsanpassat skogsbruk i lövskog.

beträffande rekreation

- byggande av stängselövergångar och spångar.
- anläggning av promenadstråk och liknande.

För de åtgärder som kräver en mänsklig arbetsinsats har även en kostnadsberäkning utförts och dessutom har en prioritering (uppdelat på två kategorier, A och B) gjorts av de föreslagna åtgärderna. Dessa uppgifter framgår av den sammanfattande tabellen nedan.

Sammanfattande tabell över föreslagna åtgärder

Denna tabell tar endast upp förslag till ”aktiva” skötselåtgärder. Förslag som innebär att ett område i möjligaste mån bör undantas från vissa ingrepp och aktiviteter tas således inte upp och ej heller förslag om upprätthållande av fortsatt bete med mera.

Omr	Åtgärdsförslag rekreation	Beräkn ant dagsverken	Material kostnad	Prioritet	Åtgärdsförslag naturvård
1.1	Kompletterande stängselövergångar.	1	1500	B	Röjning på Koön Återinfört bete på Koön samt intensifierat bete s Ny inventering av fågel uppföljning av floraöve
1.2					Röjning av al och slagn på den östra stranden. Bete av östra stranden e röjning. Floraövervakningen i o upp.
1.3					Återinför betet i den oh
1.5	Anlägg stängselövergångar och spångar.	2	9000	B	
1.6					Området bör inventeras ev behov av röjning på
1.7					Röjning av träd och bus av fältskiktet. Regelbunden hävd efter

					Detaljerad Florainvent
Omr	Åtgärdsförslag rekreation	Beräkn ant dagsverken	Material kostnad	Prioritet	Åtgärdsför naturvår
1.8	Anläggning av promenadstråk, skyddszoner, stängselövergångar och spångar.	5	15 000	A	
1.10	Anläggande av stängselövergångar.	1	1000	B	Ökad betesintensitet.
1.11	Anläggning av promenadstråk, skyddszoner, stängselövergångar och spångar. Visst röjningsarbete.	3	13 000	A	Området runt dammen slåttras regelbundet.
1.12 1.13	Anläggande av promenadstråk, stängselövergångar, spångar och skyddszoner.	5	18 000	A	Inför bete på ett litet oh
1.14	Anläggande av promenadstråk, stängselövergångar, spångar och skyddszoner.	5	25 000	A	
1.16	Anläggande av stängselövergångar och spångar.	2	13 000	B	
1.18					Röjning av träd och bus av fältskiktet i den f d t Återinfört bete direkt el
2.1 2.2	Anläggande av promenadstråk, stängselövergångar, spångar* och skyddszoner. Viss röjning.	7	65000	A	Återupptaget och utöka sluttningarna mot ån i c Intensifierat bete i områ
2.3	Eventuellt anläggande av skyddszoner längs ån.			B	
2.4	Anläggande av stängselövergångar och spångar.	4	33 000	A	
3.1	Anläggande av promenadstig och stängselövergångar.	2	4000	A	
3.2	Regelbunden hävd av Skyddszonerna.			A	Bortforsling av skräp i

	Anläggande av strövstig.	2	3000	B	tegelgravsområdet.
Omr	Åtgärdsförslag rekreation	Beräkn ant dagsverken	Material kostnad	Prioritet	Åtgärdsförslag naturvård
4.1	Anläggande av stängselövergångar och spångar.	3	10 000	A	Våtmarksprojektet bör
4.2	Eventuellt anläggande av promenadstråk på delar av sträckan vilket då medför byggande av spångar samt visst röjningsarbete.			B	Alla befintliga skydds- med sammanhängande
5.2					Visst röjningsarbete i ri
5.4					Betet bör intensifieras.
5.5					Slagning av fältskiktet. Bete bör återinföras eft slagits.
6.2	Anläggande av promenadstråk, stängselövergångar och spångar.	4	22 000	A	
6.4					Viss röjning. Bete bör återinföras i h
6.7					Röjning av träd och bus av fältskiktet. Återinfört bete direkt e
6.8					betet bör återinsättas ev viss röjning.

* Banverket bör sörja för möjlighet till passage av järnvägsbron i samband med byggandet av västkustbanan

Inledning

Arbetet som utförts på uppdrag av Saxån-Braåns vattenvårdskommitté har bestått i att kartlägga förekomsten av områden med befintliga eller potentiella höga natur- och/eller rekreationsvärden längs vattendragen i Saxån-Braåns avrinningsområde samt att ge en beskrivning av dessa områden. För de områden som ansetts ha potential till väsentligt ökade värden med hjälp av en rimlig arbetsinsats har även givits översiktliga förslag till åtgärder som kan vidtas för att uppnå de potentiella värdena. Bedömningar av områdenas värden har gjorts och åtgärdsförslag har givits utifrån ett långsiktigt tidsperspektiv. Arbetet har främst inriktats på tätortsnära sträckor av vattendraget där tillgången på naturområden i regel är som minst.

Syftet med undersökningen har varit att uppmärksamma och därmed kunna skydda befintliga och potentiella värdefulla natur- och rekreationsområden i Saxån-Braåns avrinningsområde, särskilt i tätortsnära områden. Detta eftersom möjligheterna till långväga transporter i framtiden antas minska och behovet av, och viljan till, rekreationsmöjligheter inom närområdet därmed antas öka.

Arbetet har i enlighet med syftet inriktats på:

- att samla in befintlig kunskap om ån och dess närmaste omgivningar.
- att i fält besöka så stora delar som möjligt av åsystemet och notera utseendet längs vattendragen avseende topografi, markbeskaffenhet, markanvändning, hävdstatus, framkomlighet och andra faktorer av intresse från natur- och rekreationssynpunkt.
- att på basis av erhållna uppgifter dela in ån och dess närområde i olika områden eller sträckor och göra en bedömning av dessa områdens befintliga och potentiella natur- och rekreationsvärden.

att sammanställa inhämtade uppgifter om ån i en rapport och där ge en beskrivning av de områden som anses hysa höga befintliga eller potentiella natur- och/eller rekreationsvärden samt även att ge förslag till åtgärder för att uppnå de potentiella värdena.

Metoder

Förberedelser och fältarbete

Inledningsvis har redan känd information om vattendraget och dess närområden inhämtats från tidigare rapporter, kommunernas naturvårdsplaner och annan litteratur samt från naturvårdsansvarig personal i kommuner, länsstyrelsens miljöenhet, lokala naturskyddsföreningar och av andra personer med kunskap om vattendraget. Därefter har en prioriteringslista gjorts upp över de sträckor som bedömts ha de största befintliga eller potentiella natur- och rekreationsvärdena och dessa har sedan besökts i fält.

Totalt har omkring 4,5 mil, drygt 20 %, av vattendragen inventerats i fält under perioden 961010 - 961030. Vid inventeringen har sträckorna indelats i olika områden baserat på terrängens utseende, markanvändning med mera. För varje område har anteckningar förts på kartor och speciella fältblanketter beträffande: topografi, fuktighet, tillgängligheten till området, framkomligheten i området, förekommande vegetationstyper, aktuell hävdstatus, utseende och dominerande arter i träd- busk- och fältskiktet, avstånd till närliggande tätorter samt eventuella övriga uppgifter av intresse för undersökningen. Dessutom har fältbedömningar gjorts av områdenas befintliga och potentiella natur- och rekreationsvärden, eventuellt förekommande hot mot dessa värden samt behovet av skötselåtgärder. Slutligen har vissa områden längs ån fotodokumenterats.

Översiktlig beskrivning av vattendraget

I detta stycke ges endast en kort översikt av vattendraget. För en mer utförlig beskrivning hänvisas till Ekologgruppens (1986) rapport "Saxån-Braåns avrinningsområde - en kunskapssammanställning".

Saxån-Braåns avrinningsområde spänner över fyra kommuner, Svalöv, Eslöv, Landskrona och Kävlinge och omfattar cirka 368 km² varav 79% utgörs av åkermark (se karta 1). Åsystemets totala längd, inklusive alla 33 biflöden, uppgår idag till omkring 20 mil och våtmarksarealen är cirka 1,5 km². Fallhöjden, 120 m på en sträcka av cirka 50 km, är generellt sett mycket låg framför allt i den nedre delen av vattendraget. Detta gör att ån på långa sträckor fått ett för slättåar typiskt meandrande förlopp som dock numera till största delen rätats ut för att vinna åkermark. Inga större sjöar finns inom avrinningsområdet och de största vattenmagasinen utgörs av Barmossen och Revlinge mosse.

Berggrundens utseende varierar inom avrinningsområdet. I nordost finns siluriska lerskiffrar som genomkorsas av diabasgångar och i söder kågerödslager från Trias medan den västra delen domineras av kalksten. Jordarterna utgörs till allra största delen av olika moränleror. I väster finns kalkhaltig baltisk morän med hög lerhalt och i nordost tar den så kallade nordostmoränen över som är mera grovkornig och stenig. Några större sand/grusområden förekommer också.

Saxån-Braån präglas idag helt av den omgivande jordbruksbygden. Vattnet innehåller mycket höga halter av näringsämnen, bland annat kväve och fosfor, vilket till stor del beror på läckage från omgivande åkermark. Detta leder till att vattendragen snabbt växer igen och ofta behöver rensas. Ån har också rätats i mycket stor omfattning och mindre bäckar har kulverterats. Dessutom har nästan samtliga våtmarker i avrinningsområdet utdikats sedan mitten av 1800-talet. Alla dessa ingrepp har medfört att åns vattenmagasinerande förmåga, som redan tidigare varit begränsad genom avsaknaden av större sjöar, varför vattenståndet fluktuerar kraftigt under året.

Befintliga skydd

Naturreservat

Två områden längs Saxån-Braåns vattensystem, norra delen av Flygeltofta ängar (område 1.1a) samt Dagstorps mosse (område 5.3, se karta 2 och 3) har avsatts som naturreservat enligt 7 § i naturvårdslagen och sköts efter särskilt upprättade skötselplaner.

Områden av riksintresse för naturvården

Tre områden inom Saxån-Braåns avrinningsområde ingår i områden av riksintresse för naturvården (se karta 2) vilket enligt naturresurslagen innebär att de skall skyddas mot ”åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön”. Det första omfattar strandängarna vid mynningsområdet från kustlinjen upp till E6:an. Det andra fortsätter uppströms E6:an längs Saxån till väg 1190 vid Gissleberga kvarn och längs Braån till väg 17 vid Teckomatorp. Det tredje området spänner över delar av Välabäcken med biflöden öster om Dösjebro. Detta intresse har dock i första hand inte med själva vattendraget att göra utan syftar till att skydda Karaby, Dagstorps och Norrvidinge backar samt Dagstorps mosse. Avgränsningen av områdena av riksintresse kommer emellertid att ses över inom en snar framtid och kan då komma att ändras.

Strandskydd

Strandskyddet syftar enligt 15 § i naturvårdslagen till att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsvillkor för växt- och djurlivet på land och i vattnet. Förutom kustområdet omfattar strandskyddet Saxåns, och därefter Vallabäckens, huvudfåra från mynningen och uppströms till en punkt cirka 1,5 km nordväst om Trolleholms slott (se karta 2). Vidare Braån från sammanflödet med Saxån till strax söder om Torrlösa där ån delar sig i två fåror och ytterligare ett kort stycke uppströms dessa fåror samt slutligen Långgropen från sammanflödet med Saxån och uppströms till väg 113 norr om Eslöv (se karta 2).

Strandskyddet omfattar normalt 100 m på vardera sidan om vattendraget. På följande platser har dock inskränkningar av zonens bredd införts på ena eller båda sidor om ån: längs Saxån i höjd med Häljarp, Dösjebro, Marieholm och Västra Strö och längs Braån på en kortare sträcka väster om Billeberga samt i höjd med Teckomatorp. Där Saxån passerar Marieholms yllefabriks AB, liksom längs Braån genom Billeberga, har skyddet upphävts helt. På ett parti vid våtmarken just nordost om Häljarp (område 1.2) råder utökat strandskydd. Liksom områdena av riksintresse håller även strandskyddets geografiska avgränsningar för närvarande på att granskas och kan komma att revideras inom en snar framtid.

Fiskevårdsområdet

Totalt 254 markägare i Landskrona och Svalövs kommuner har gått samman och bildat ett fiskevårdsområde vars syfte är att trygga åns värdefulla fiskbestånd av bland annat grönling, sandkrypare och öring. Området sträcker sig från mynningen längs Saxåns huvudfåra till, på sydsidan, Toarp 2:1 och, på norrsidan, Kvärlov 7:8 samt längs Braåns huvudfåra till Norra Möinge 24:1. Inom fiskevårdsområdet är fiske förbjudet med undantag för sträckan från

mynnningen upp till åarnas sammanflöde där man efter att ha löst fiskekort får dra upp maximalt tre laxfiskar per dag.

Inom området har flera aktiva åtgärder vidtagits för att gynna fiskbestånden, bland annat trädplanteringar längs ån, undanröjande av vandringshinder med mera. Man har även kommit överens med dikningsföretagen på sträckan om att hjälpa till med dikningar så att dessa utföres på för fisken bästa möjliga vis.

Skötselavtal

Utöver ovan nämnda lagliga skydd har ett stort antal områden utmed ån, främst betesmarker, under senare år kommit att omfattas av naturvårdande skötselavtal mellan markägaren/brukaren och länsstyrelsen. Nedan ges en beskrivning av de vanligaste avtalstyperna.

NOLA-avtal/landskapsvårdsavtal

Dessa avtalstyper har upphört under det senaste året och ingångna avtal har sagts upp men kommer i många fall att ersättas av EU:s miljöstöd (se nedan). Avtalen bestod i att länsstyrelsen tecknade ett avtal med markägaren/brukaren där denne förband sig att mot betalning bruka sin mark på ett överenskommet, för naturen och landskapsbilden i området fördelaktigt sett. Oftast rörde det sig om att låta beta marker med värdefull flora och samtidigt undvika gödsling i området för att gynna växtligheten.

EU:s miljöstöd

a. biologisk mångfald och kulturmiljövärden, betesmarker

Skötselvillkoren för detta stöd är att inga åtgärder som kan skada betesmarkens natur- och kulturmiljövärden får utföras. Som sådana åtgärder räknas spridning av kemiska bekämpningsmedel, gödsling, kalkning, konstbevattning samt täkt av sten och jord. Vidare skall grässvålen vid betessäsongens slut vara väl avbetad så att ingen ansamling av förna och upplösning av svålen kan ske under avtalsperioden. Träd och buskar av ”igenväxningskaraktär” skall tas bort medan däremot äldre träd och buskar som bär tydliga spår av att ha vuxit upp i ett öppet odlingslandskap måste sparas. Därutöver kan länsstyrelsen besluta om ytterligare åtgärder såsom förbud mot bete under vintern, förbud mot tillskottsutfodring med mera.

b. miljö känsliga områden, skyddszoner

För att erhålla EU-bidrag för anläggande av skyddszoner utmed vattendrag krävs att en sammanhängande svål av gräs eller fleråriga örter sås in i zonen under första året. Vidare får bekämpningsmedel eller gödsel inte spridas i zonen. Bete får bedrivas och slåtter utföras efter den 15 juli men inga krav finns på att någon hävd skall ske. Det är dock mycket angeläget att en viss hävd sker i zonerna (se ”Utformning av föreslagna åtgärder” nedan).

Hot mot vattendragen

Merparten av Saxån-Braåns vattensystem och dess naturområden har endast svagt eller obefintligt lagligt skydd mot olika former av exploatering. En rad hot kan därför sägas gälla generellt för stora delar av åsystemet. Några av de största hoten nämns i det följande och tas

därför inte upp i beskrivningen av de enskilda områdena såvida inga konkreta planer som hotar värdena i ett visst område är kända.

Överförande av betesmarker längs ån till åker

Denna fortfarande inte helt ovanliga företeelse medför stora negativa konsekvenser för växt- och djurlivet i ån och dess omgivning. Förutom att den i traktens fullåkersbygd redan hårt skattade naturmarksarealen, och därmed livsrummet för den vilda floran och faunan, minskar ytterligare medför upplöjningen även negativa förändringar i själva ån. Jorderosionen till vattendraget ökar liksom läckaget av näringsämnen från den omgivande marken. Risken för deposition av bekämpningsmedel i ån vid besprutning av åkermarken ökar också och de positiva effekter som eventuella träd och buskar längs åkanten har på miljön i ån försvinner om dessa tas ner.

Rätning av åfåran och kulvertering

Dessa åtgärder ökar vattnets strömningshastighet och därmed erosionen av strandbrinkarna. Den högre strömningshastigheten medför också att vattnets naturliga förmåga till rening genom denitrifikation och sedimentation minskar. Dessutom minskar åns vattenhållande förmåga vilket medför stora fluktuationer i vattenståndet och ökad risk för uttorkning under sommaren. Även den biologiska mångfalden minskar då en meandrande åfåra erbjuder en mångfald av livsmiljöer med varierande strömningshastighet, bottenförhållanden, vegetation, utformning av strandbrinken med mera som till stor del försvinner vid en rätning eller kulvertering. Den sistnämnda åtgärden medför även att vattendraget blir helt otillgängligt för ett stort antal växter och djur t ex änder och andra fåglar.

Västkustbanan

Ett specifikt exploateringshot mot ån utgör byggandet av den nya västkustbanan mellan Kävlinge och Dösjebro. Denna kommer att dras i omedelbar närhet till vattendraget på två längre sträckor, längs Välabäcken mellan väg 108 och Dösjebro samt längs Saxån mellan Kvärlöv och Häljarp, vilket här kommer att medföra kraftiga störningar i landskapsbilden. Även naturvärdena skadas i viss utsträckning på grund av att mark tas i anspråk och störningen ökar. Det sistnämnda gäller främst under byggtiden men även därefter kommer en störningsfrekvens som är högre än dagens att bestå på grund av väsentligt tätare tågtrafik och höjda hastigheter.

Just norr om Dösjebro kommer järnvägen att korsa Saxån på ett mycket vackert dalgångsavsnitt med betesmarker längs den meandrande åfåran (se område 1.5). Dessutom måste ån flyttas för att bereda plats åt järnvägen vid Välabäcken nordost om Dösjebro och Saxån i höjd med Tågerups gård strax öster om Häljarp. Vid dylika ingrepp i naturmiljön är det angeläget att naturvärdena till fullo kompenseras, till exempel genom att meandringen inte minskas på flyttade åsträckor. Västkustbanan kan dock även medföra en del positiva effekter för natur- och rekreationsvärdena genom att den gamla järnvägen tas bort eller överförs till cykelbana.

Annan exploatering av naturmarker längs ån

Även andra exploateringsföretag som tar naturmark i anspråk - såsom utökad bebyggelse, granplantering, skogsbruksdrift i naturligt uppvuxna lövskogsdungar, dikning med mera - medför negativa konsekvenser genom att flora och fauna trängs undan och risken för nedsmutsning av ån, och läckage av näringsämnen till vattnet ökar.

Intressekonflikter

Saxån-Braåns vattendrag är idag föremål för ett flertal olika intressen som ofta står i konflikt med varandra. Bland olika intressenter kan nämnas privata markägare längs ån, allmänhetens rekreationsintressen (t ex fiske, promenader o dyl), naturvårdsintressen, jordbruksintressen och andra exploateringsintressen. Varje åtgärd som berör vattendragen är därför en potentiell källa till konflikter mellan olika intressenter och det är viktigt att alla berörda parter ges tillfälle att yttra sig. Även flertalet åtgärder som föreslås i denna rapport kommer att bli föremål för intressekonflikter. Den vanligaste av dessa kommer sannolikt att vara konflikten mellan markägarnas privata intressen och allmänhetens rekreationsintressen som kan sägas gälla generellt vid alla i rapporten föreslagna åtgärder. Denna konflikt omnämns därför i det följande och tas sedan inte upp i beskrivningen av de enskilda delområdena.

Privata intressen-allmänhetens rekreationsintressen

Privata markägare längs ån kan ofta vara tveksamma till för stora förändringar på sina marker, särskilt om dessa leder till hinder i jordbruksdriften eller att fler människor nyttjar området för olika aktiviteter. **Det bör här påpekas att inga av de i rapporten föreslagna åtgärderna har förankrats hos markägarna vilket naturligtvis är en absolut förutsättning för att de skall kunna förverkligas.** Det är därför viktigt att på ett tidigt stadium kontakta berörda markägare och utarbeta åtgärderna i dialog med dessa.

Utformning av de föreslagna åtgärderna

I det följande ges en beskrivning av hur de vanligast föreslagna åtgärderna lämpligen kan utformas. Förslag som ges i områdesbeskrivningarna beträffande anläggning av promenadstråk o dyl är endast av översiktlig karaktär och i de fall åtgärdsförslagen omsätts i praktiken behöver först en mera exakt sträckning fastställas.

Skyddszoner

Anläggande av skyddszoner längs vattendragen mot ekonomisk ersättning bör i stora drag göras enligt följande: skyddszonerna bör ha en minsta bredd på fem till tio m (minst sex m för att berättiga till EU-stöd, se ovan) och skall fortast möjligt bli bevuxna med en tät grässvål. Vid anläggning av skyddszoner på mark som tidigare brukats som åker bör därför marken harvas och sedan besås med gräsfrö av inhemsk sort gärna innehållande perenna örter. Ett visst inslag av träd och buskar, också de av lokal proveniens, bör också förekomma i skyddszonerna. Dessa bör planteras ut i mindre bestånd, lämpligen på syd- och västsidan av ån för att ge bästa skuggningseffekt, omväxlande med helt öppna partier. Det är dock viktigt att träd/busktopartierna inte blir så stora och täta att grässvålen upplöses i nämnvärd omfattning

eftersom erosionen då kan fortgå som förut. På platser med branta strandbrinkar bör dessa om möjligt planas ut i samband med anläggandet av skyddszonerna. Detta ger växtligheten bättre möjlighet att etablera sig vilket bidrar till att minska erosionen ytterligare.

Skötseln av skyddszonerna bör i princip uppfylla EU-kraven (se ovan) vilket innebär att gödsling och spridning av bekämpningsmedel inte är tillåtet. Utöver EU-kraven är det även mycket viktigt att vegetationen i skyddszonerna hävdas regelbundet genom bete eller slåtter eftersom deras värde för friluftslivet annars minskar drastiskt då de växer igen och blir svåra eller omöjliga att färdas i. Dessutom medför igenväxningen på sikt att grässvålen skuggas ut av uppväxande träd och buskar och försvinner. Detta leder till att jorden ligger bar och erosionen kan fortgå som förut varmed ett av huvudsyftena med skyddszonen förloras. En begränsad etablering av träd och buskar är dock som ovan nämnts positiv.

Fördelar med skyddszoner

Anläggandet av skyddszoner längs ån innebär en rad positiva effekter. Förutom att de är av stor vikt för friluftslivet genom att väsentligt öka tillgängligheten till landskapet för allmänheten medför skyddszonerna även stora miljövinster. Bland annat minskar läckaget av näringsämnen, främst fosfor, till vattendraget eftersom partiklar som transporteras med ytavrinningsvattnet fastnar i grässvålen. Dessutom minskar jorderosionen till ån eftersom vegetationens rötter binder jorden. Förekomsten av små bestånd av träd och buskar som skuggar vattendraget gör att igenväxningshastigheten och därmed behovet av rensningar minskar. Skuggningen medför även att vattentemperaturen sjunker vilket i sin tur leder till ökade syrgashalter som gynnar åns fauna, särskilt under sommaren. Även viltet gynnas av förekomsten av träd och buskar längs ån.

Strövstråk/promenadstigar/vandringsleder

Dessa bör utformas diskret så att minsta möjliga ingrepp i naturmiljön orsakas och kan vara av samma modell som stigarna längs skåneleden. Skyltar med översiktskartor som visar promenadstråkets sträckning och kort informerar om sevärdheter längs vägen bör sättas upp i stråkets båda ändar. Därutöver behöver stigen i det ideala fallet endast markeras medelst målade märken på stängselstolpar o dyl med jämna mellanrum samt där det kan råda tvivel om vägvalet. Målning på träd, stenar och andra ”naturobjekt” bör i möjligaste mån undvikas av estetiska skäl.

Anläggning av regelrätta vägar längs de föreslagna stråken genom beredning av marken bör däremot undvikas utom på partier där detta är helt nödvändigt för att göra marken framkomlig. Likaså bör olika typer av beläggningar på stigarna, såsom flis o dyl, undvikas, i synnerhet om stråket löper på ånära partier som periodvis kan översvämmas. Om stråket på kortare sträckor går över sankmarker kan det dock vara lämpligt att lägga ut trätrallar på vilka man kan passera torrskodd. Där stråket dras över stängsel och där det korsar vattendraget behöver stängselövergångar respektive spångar anläggas (se nedan).

Fördelar med strövstråk

Ett markerat promenadstråk kan förhöja ett, i och för sig ändå lättframkomligt, områdes friluftslivspotential väsentligt inte minst eftersom människor då förstår att det är tillåtet att vandra i området. En annan fördel är att man på förhand vet att leden är lättframkomlig ända till destinationsorten som även den är känd.

Stängselövergångar

Dessa bör placeras ut där promenadstråk korsas av staket och där natursköna, för friluftslivet värdefulla, områden förekommer längs ån men är svåråtkomliga på grund av hindrande stängsel. Övergångarna kan med fördel vara diskret utformade. En lämplig konstruktion är en planka som spikas fast i horisontellt läge på pålar av lämplig höjd så att den går genom stängslet och bildar ett ”trappsteg”. Detta kompletteras med en rejäl stolpe av tillräcklig höjd som handstöd och vid behov, t ex om staketet är av taggtråd, en träslana ovanför översta tråden.

Spångar

Dessa bör vara av trä och anläggas på en sådan höjd att risken att de översvämmas vid högvattentoppar minimeras. De bör vidare vara av enklast möjliga modell men ändå så breda att även äldre människor vågar gå över dem utan rädsla att trilla i vattnet. På eventuellt förekommande platser med hög fallhöjd samt där vattendraget är djupt och strömt nog för att drunkningsrisk skall föreligga om man trillar i kan spångarna förses med räcken.

Röjningsarbeten

I de fall där träd, buskar och annan vegetation måste röjas bort, till exempel för att göra en promenadstig framkomlig eller öppna upp en igenvuxen betesmark, bör dessa ingrepp göras med största möjliga naturhänsyn. Sådana röjningsarbeten bör således inte utföras under häckningstider eftersom en mängd fåglar då har sina bon i de buskage som röjs bort. I områden med särskilt störningskänslig natur, till exempel sällsynta fågelarter, bör röjningsarbeten och andra ingrepp i naturmiljön i möjligaste mån undvikas.

Vid röjning av fältskikt i olika stadier av igenväxning kan ofta bränning under tidig vår vara ett bra och billigt alternativ. Då man vill bli av med det gamla gräset och samtidigt minimera floraförändringarna bör bränningen utföras i medvind eller svag motvind när det gamla vissna gräset är helt torrt men marken ändå har en viss fuktighet. Vid bränning ökar fosfor/kväveknoten vilket gynnar olika ärtväxter och som i sin tur gör att områdets kvalitet som fodermark ökar. I områden med höga floristiska värden bör dock bränning undvikas liksom i marker med högt humusinhåll där elden kan tränga ner på djupet och bli svår att släcka samtidigt som vegetationen tar stor skada. Här bör istället vegetationen slås med slätterbalk eller andra skärande eller klippande redskap. Roterande redskap bör undvikas särskilt i områden med värdefull flora eftersom de sliter sönder vegetationen på ett sätt som många växter inte tål och på så vis utarmar artrikedomen.

Slätter

Om slätter utföres i något område eller del av område bör denna i första hand följa den lokala hävdtraditionen. Om någon sådan inte är känd bör slättern generellt sett utföras enligt

följande. Fältskiktet bör slåttas årligen med skärande eller klippande, ej roterande, redskap till exempel lie eller slåtterbalk. Lämplig tidpunkt för slåtter är slutet av juli till början av augusti och tidigare slåtter än så bör undvikas. Efter slåttern bör vegetationen få ligga kvar i några dagar och fröa av sig, men bör sedan fraktas bort så att den inte gödslar eller kväver vegetationen. Det är även lämpligt att låta efterbeta marken under några veckor. Därutöver behöver slåttermarken röjas från träd och buskar samt fagas. Røjningen, som endast utföres vid behov, görs lämpligen under vintern medan lämplig tid för fagning, det vill säga borträfsning av löv och annan förna, är sensvåren då vitsippan blommar. Ingen gödsling eller andra åtgärder som kan skada naturvärdena bör heller ske på ängsmarken.

Bete

Betet i hagmarkerna utmed ån bör generellt vara så pass intensivt att grässvålen under hela vegetationsperioden hålls väl nedbetad och i slutet av betessäsongen har en höjd på omkring 5-10 cm beroende på markfuktighet med mera. Ingen gödsling eller andra åtgärder som kan skada naturvärdena bör heller ske på betesmarken. I områden med höga rekreativvärden bör dessutom så "snälla" kreatur som möjligt eftersträvas.

Särskilt värdefulla sträckor

Längs Saxån-Braåns vattendrag finns ett antal längre sammanhängande sträckor där själva ån genom sin utformning har ett särskilt högt värde från natur-, geologisk- och/eller friluftssynpunkt. Nedan ges en kort beskrivning av dessa.

Saxån mellan Saxtorp och Norra Skrävlinge

Denna sträcka utgörs av en dalgång med vacker landskapsbild där åns meanderbågar ännu finns kvar och anses vara bland de mest välutvecklade i Skåne varför området har stora geovetenskapliga värden. Geologiska institutionen vid Lunds universitet liksom gymnasie- och högstadieskolor använder också området som exkursionslokal. Nere i ån växer bland annat blomvass, kalmus och pilblad och flera sällsynta fågelarter har konstaterats häcka längs sträckan. Hela sträckan föreslås som naturvårdsområde i naturvårdsplanen för M-län från 1975.

Saxån-Braåns dalgång mellan Häljarp och Billeberga

Även på denna sträcka har vattendraget till stor del kvar sitt naturligt meandrande förlopp och omges bitvis av betesmarker. Sträckan är till stora delar väl lämpad som strövområde och merparten av området är också föreslaget som naturvårdsområde i naturvårdsplanen för Malmöhus län.

Saxån-Långgropens dalgång mellan Reslöv, Farstorp och Östra Asmundtorp.

Vattendraget har på stora delar av denna sträcka kvar ett naturligt förlopp med bitvis mycket välutvecklad meandring varför sträckan är av stort geovetenskapligt intresse. På flera platser har ån skurit sig djupt ner i den omgivande lerskifferberggrunden och bildat djupa strandbrinkar som på vissa partier kantas av ädellövskog.

Förklaring till områdesbeskrivningarna

Nedan ges beskrivningar av samtliga 46 områden med befintliga eller potentiella natur- och/eller rekreationsvärden som urskiljts i detta arbete. Alla områden är markerade på karta 1 som täcker hela avrinningsområdet och flera områden redovisas dessutom mera noggrant på detaljkartor vanligen i skala 1:10 000. På detaljkartorna finns uppgifter om vattendragets exakta sträckning, markanvändning, befintliga skyddszoner, stängselövergångar och spångar samt även platser sträckor/där dylika kan anläggas. I förekommande fall har även översiktliga förslag till strövstigar markerats. Det bör dock påpekas att kartorna inte är helt exakta och det är inte säkert att alla förekommande objekt har markerats. Samtliga kartor finns i bilaga 1.

Varje område har givits ett nummer bestående av två siffror. Den första, som går från 1-6, anger vilket av de större vattendragen inklusive källflöden inom Saxån-Braåns vattensystem som området berörs av där 1 = Saxån, 2 = Braån, 3 = Svalövsbäcken, 4 = Örstorps/Hörstadsbäcken, 5 = Välabäcken och 6 = Långgropen. Den andra siffran anger ordningsnummret, med stigande nummer uppströms, inom det aktuella vattendraget.

Beskrivningen av de inventerade områdena har gjorts efter nedanstående mall. Ej inventerade områden beskrivs efter samma mall, men i vissa fall saknas några rubriker på grund av otillräcklig information. Enstaka rubriker kan även saknas då inga uppgifter finns att ange, t ex om inga kända hot föreligger mot ett visst område.

Område x = områdets nummer. * = området har inventerats i detta arbete.

Kommun: Namn på aktuell kommun.	Vattendrag: Namn på aktuellt vattendrag.
Läge: Ungefärligt geografiskt läge.	Aktualitet (tidpunkt för senaste uppgifter): Årtal för de mest aktuella uppgifterna i de fall detta är känt. (Gäller endast ej inventerade områden).

Befintliga värden: Områdets nuvarande natur- och rekreationsvärden (se även nedan)

Potentiella värden: Områdets potentiella natur- och rekreationsvärden (se även nedan)

Skyddsstatus: Befintliga lagliga skydd av ovan nämnda slag som gäller i området.

Vegetationstyper: Befintliga vegetationstyper i området.

Områdesbeskrivning

Beskrivning av det aktuella området med avseende på topografi, markfuktighet, vegetationens utseende i träd- busk- och fältskikt, omlandsutseende, samt eventuella övriga uppgifter av intresse.

Friluftslivspotential

Beskrivning av området från friluftssynpunkt. Anger aktuella aktiviteter, avstånd till tätorter, potential som undervisningslokal och tillgänglighet till - samt framkomlighet i - områdena.

Nödvändiga åtgärder för att bibehålla/öka natur- och rekreationsvärdena

Åtgärder som kan vidtagas för att bevara befintliga värden och uppnå potentiella värden inom de olika områdena.

Intressekonflikter

Tänkbara konflikter mellan olika intressenter vid genomförandet av föreslagna åtgärder.

Hot mot områdets natur/rekreativsvärden

Befintliga och potentiella hot mot det aktuella områdets natur- och rekreativsvärden.

Värdering av områdena

Värderingen av områdena har gjorts i en **tregradig skala** med följande steg: **högt värde, mycket högt värde och särskilt högt värde**. För de inventerade områdena baseras värderingen både på fältbedömningen och på andra inhämtade uppgifter medan ej inventerade områden enbart har värderats med vägledning av den sistnämnda uppgiftstypen och därför ej är fullt lika tillförlitliga. Vid bedömningen av rekreativsområdena har störst vikt lagts vid närheten till tätorter, men även andra aspekter såsom skönhetsvärden, tillgänglighet, framkomlighet, med mera har vägts in.

Områdesbeskrivning

Område 1.1* (Flygeltofta ängar)

Kommun: Landskrona.

Vattendrag: Saxån.

Läge: Ca 4 km SO Landskrona centrum.

Befintliga värden: Särskilt höga naturvärden och höga rekreativsvärden.

Potentiella värden: Mycket höga rekreativsvärden.

Skyddsstatus: Delområde a är avsatt som naturreservat och delområde b omfattas av landskapsbildskydd. Hela området ingår i område av riksintresse för naturvården. Strandskydd råder och är mot landsidan utökat upp till motorvägen (E6).

Vegetationstyp/er: havsstrandäng.

Områdesbeskrivning

Saxån mynnar i Öresund strax sydväst om Landskrona på Lundåkrabuktens strandängar som grovt räknat omfattar ett ca 60 ha stort område (se karta 3). Topografin är mycket flack och området översvämmas tidvis av havet vilket i kombination med betet givit upphov till en speciell vegetationstyp, som i Sverige endast förekommer på vissa kuststräckor i sydvästkåne, med många salttoleranta växter. Markfuktigheten varierar alltså kraftigt under olika perioder men kan generellt sägas beskriva en gradient från blöta till friska förhållanden från strandlinjen och inåt land.

Vid mynningen delar sig ån i två fåror mellan vilka Koön är belägen. Området norr om Koön (delområde a) är naturreservat och denna del av strandängarna har betats kontinuerligt under lång tid och hyser en artrik flora. I den väl nedbetade svålen som domineras av bland annat salttåg och krypven växer strandaster, havssälting och saltmålla. Tidigare har även ängskorn, strandnål och ormax funnits i området varav den förstnämnda nyligen har återinplanterats. Även fågellivet är intressant. Inga noggrannare undersökningar har gjorts av häckfågelfaunan på senare år, men bland de arter som tidigare häckat i reservatet kan nämnas sydlig

kärrensäppa, skärfläcka och småtärna varav den sistnämnda säkert observerats häcka under 1995.

På Koön och söder därom (delområde b) har strandängarna under en längre tid lämnats ohävdade med igenväxning och påtaglig utarmning av florin som följd. Dessa partier dominerar numera till stora delar av kvickrot samt, närmare havet, av vass och havssäv. Söder om ön har dock betet återupptagits de senaste åren om än med alldeles för få djur. Hela strandängsområdet utgör en mycket viktig rastplats för flyttfågel och är av naturvårdsverket klassat som en internationellt betydelsefull kustlokal för fågellivet.

Friluftslivspotential

Delområde a är ett fågelskyddsområde och belagt med beträdnadsförbud under perioden 1/4 till 31/7. Under övrig tid är emellertid reservatet väl lämpat för promenader och är på grund av sitt tätortsnära läge av stort värde för den natur- och kulturintresserade allmänheten. Strandängarna ligger inom cykel- respektive gångavstånd från Landskrona och Häljarp och kan nås från Axeltofta koloniområde norr om Häljarp via en gång/cykelväg under E6:an. Där vägen ansluter till reservatet finns även en stängselövergång och strax sydost om denna ett fågeltorn. Delområde b är också av stort värde från rekreationssynpunkt och kan nås via en grusväg från Barsebäcksvägen just söder om bron över E6:an. Då betet nu återupptagits i delområde b, förutom på Koön, är terrängen mestadels lättframkomlig i hela strandängsområdet. Strandängarna är indelade i ett fåtal mycket stora hagar och de flesta stängslen är försedda med övergångar vilket också bidrar till att öka framkomligheten. Dock är det här på sin plats att framföra en varning för argsinta tjurar som kan finnas i vissa av hagarna.

Nödvändiga åtgärder för att bibehålla/öka natur- och rekreationsvärdena

Koön bör röjas eller brännas av varefter betet omedelbart bör återinföras. Söder om Koön behöver betet intensifieras och även här finns visst behov av bränning av gammalt gräs. Det är dessutom av stor vikt att betet i delområde b, liksom är fallet i delområde a, inte begränsas mot havet till så att vegetationen hålls nedbetad ända ut i vattnet. Detta för att hålla tillbaka det bälte av vass och havssäv som annars bildas utanför hagen. Gödsling i hagarna får heller inte förekomma.

För att underlätta för friluftslivet bör ytterligare några stängselövergångar sättas så att det blir möjligt att färdas till fots över hela strandängsområdet. Mot bakgrund av områdets stora friluftslivspotential bör dessutom "snällare" betesdjur eftersträvas i hagarna. Dock är det från florasynpunkt viktigt att betet även fortsättningsvis utföres av nötkreatur.

Om strandängarna i framtiden blir mera välbesökta bör dock en utvidgning av fågelskyddsområdet till att omfatta även delområde b övervägas för att skydda det störningskänsliga fågellivet. En ny inventering av fågelfaunan, såväl häckfågel som rastande fågel, är önskvärd för att erhålla aktuell kunskap härom. Vidare bör de pågående provruteinventeringarna av vegetationen i delområde b upprepas med lämpliga intervall.

Intressekonflikter

Rekreation-naturvård: Hela strandängsområdet är en mycket viktig lokal för såväl häckande som rastande fågel som är störningskänsliga särskilt under häckningstid. Detta innebär att naturvärdena i området delvis står i konflikt med bedrivandet av friluftslivsaktiviteter som

promenader och fiske. Konflikten kan dock lösas genom att beträdnadsförbud under samma tid som redan råder i delområde a införs i hela området.

Hot mot områdets natur/rekreativvärden

Ohävd och rationell boskapsdrift: Igenväxning av strandängarna på grund av inget eller för svagt bete. Svårigheter råder att få tag på tillräckligt antal betesdjur till delområde b. Orsaken är dels brist på djur och dels olika uppfattningar hos naturvårdande myndigheter och djurhållaren om lämpligt antal djur/ha. Djurhållaren kan dessutom frukta en ökad risk för parasitangrepp då djuren vistas på periodvis översvämmad mark, särskilt om betet bedrivs ända ut i vattnet. Om betestrycket är för svagt uteblir dock till stor del de positiva effekterna på floran eftersom djuren då tenderar att snabbt beta ner en mindre del av hagen och sedan endast äta av det nya späda gräset som växer upp på dessa ytor medan resten av hagen fortsätter att växa igen.

Exploatering: Grundbottenområdena utanför strandängarna som har mycket stort värde för den marina faunan hotas av exploateringsintressen.

Område 1.2* (Häljarpsvåtmarken)

Kommun: Landskrona.

Vattendrag: Saxån.

Läge: Ca 500 m NO Häljarp.

Befintliga värden: Mycket höga naturvärden och särskilt höga rekreativvärden.

Skyddsstatus: Ingår i område av riksintresse för naturvården. Utökat strandskydd råder. Ligger delvis inom område föreslaget som naturvårdsområde i naturvårdsplanen för M-län från 1975.

Vegetationstyp/er: Gräsmark (friskäng, fuktäng), vassbälten, våtmark, damm, blandskog, tallskog.

Områdesbeskrivning

Våtmarken, som anlades av Landskrona kommun under hösten 1993, har vid normalvattenstånd en vattenspiegel på omkring 3,5 ha och omges, inklusive skogsplanteringar från 1988 och 1995, av ett större område naturmark. Våtmarken är anlagd i en naturlig sänka i terrängen som fördjupats och omges av mycket svagt sluttande stränder. Detta medför att vattenytans storlek varierar kraftigt med vattenståndet i ån och därmed varierar också markfuktigheten i områdets lägre liggande delar mellan allt ifrån översvämmade till friska förhållanden. Vid högvattenstånd i Öresund vänder ibland strömmen i ån och salt havsvatten tränger långt upp i vattendraget varvid våtmarken fylls med brackvatten.

Runt våtmarkens södra strand bedrivs fårbeta men för övrigt är marken närmast vattenytan ohävdad. En stor del av schaktmassorna lades vid utgrävningen på den östra stranden där en mängd konkurrenssvaga pionjärarter snabbt tagit den bara marken i besittning. Dessa arter är dock redan på väg ut och marken är under snabb igenväxning med vass, rosendunört och redan meterhög klibbal. På den västra stranden finns ett sankt område med täta bälten av vass,

rörflen och andra högvuxna arter som nu blivit till en ö mellan våtmarken och Saxån. På sydsidan är marken täckt av en tät, väl nedbetad grässvål som domineras av krypven, kärrkavle och, fläckvis, tuvtåtel. I denna matta står ett stort antal kraftiga vecketågstuvor som ratas av fåren och även en del nässelruggar förekommer.

Friluftslivspotential

Våtmarken med omnejd är lättillgänglig för allmänheten och utgör ett mycket viktigt promenadområde på gångavstånd för boende i Häljarp. Området kan även nås med hjälp av bil eller buss från Landskrona centrum, cirka fem km avlägset. På en generöst tilltagen vändplats vid områdets västra ända finns goda parkeringsmöjligheter. Ån längs våtmarken erbjuder dessutom goda möjligheter till fritidsfiske och området utgör en viktig lokal vid naturstudier för närbelägna skolor i Häljarp och även för skolor i Landskrona.

Framkomligheten i området varierar och strandområdena i öster och väster är mycket svårframkomliga beroende på den täta växtligheten. Dock finns en del stigar och vägar i området som vanligen är lätta att färdas längs. Över utloppet från våtmarken till ån har byggts en rörlig bro som anpassar sig efter vattennivån och det högre uppströms liggande inloppet till våtmarken sker genom två nedgrävda kulvertar. Detta gör att man obehindrat kan ta sig fram på den stig som löper längs åns sydsida. Utmed stigen har ett antal fiskeplatser röjts fram i vassbältet som kantar ån. Stigen övergår på östra sidan av våtmarken i en markväg som viker av från åfåran och leder ned till fårhagen i områdets södra del. Delar av såväl stigen som markvägen är dock, åtminstone periodvis, dåligt röjda och då svårframkomliga.

Nödvändiga åtgärder för att bibehålla/öka natur- och rekreationsvärdena

Hela det östra strandområdet behöver snarast röjas fritt från uppväxande träd och buskar. Även fältskiktet behöver röjas på detta parti varvid bränning kan vara en lämplig och effektiv metod. Alternativt kan vegetationen slås med slätterbalk eller liknande. Efter röjningen bör bete omedelbart införas. Ännu skulle en röjning av området endast kräva en mindre arbets- och kostnadsinsats. Om dessa åtgärder dröjer kommer däremot ett eventuellt framtida röjningsarbete att bli betydligt mer komplicerat och därmed även betydligt dyrare.

Vassbältena på ön mellan våtmarken och ån bör däremot få vara kvar och åtgärderna bör här inskränkas till att kontinuerligt röja bort eventuellt uppväxande träd och buskar. Befintliga vägar och stigar behöver dessutom röjas oftare så att de alltid är lättframkomliga. Vidare bör den pågående vegetationsövervakningen på den östra stranden i form av linjeanalyser upprepas med lämpliga intervall för att fortlöpande hålla växtlighetens utveckling under kontroll. För att minska störningen på fågellivet bör de mest strandnära partierna i söder och i öster upp till markvägen förses med beträdnadsförbud under häckningstiden.

Intressekonflikter

Rekreation-naturvård: Utnyttjande av området för t ex promenader och fiske står delvis i konflikt med bevarandet av områdets naturvärden eftersom våtmarken hyser en rik fågelfauna med bland annat många häckande vadarfåglar som är mycket känsliga för störning under häckningstiden. Konflikten kan dock lösas genom beträdnadsförbud av vissa partier under häckningstiden.

Hot mot områdets natur/rekreationsvärden

Ohävd: Det ohävdade östra strandområdet är för närvarande under snabb igenväxning och kommer om inget görs inom ett fåtal år att vara täckt av täta vassruggar och dungar av al.

Området skulle då förlora sin attraktionskraft för vadarfåglar och värdet som häckningslokal skulle minska avsevärt då träd invid vattnet blir utmärkta spaningsplatser för kråkor och andra äggplundrare.

Område 1.3 (Ålstorps mölla)

Kommun: Kävlinge.	Vattendrag: Saxån.
Läge: Ca 1,5 km V Dösjebro.	Aktualitet (tidpunkt för senaste uppgifter): 1993.

Befintliga värden: Höga natur- och rekreationsvärden.

Skyddsstatus: Ingår i område av riksintresse för naturvården. Strandskydd råder. Ligger inom område föreslaget som naturvårdsområde i naturvårdsplanen för M-län från 1975.

Vegetationstyp/er: gräsmark.

Områdesbeskrivning

Ett cirka fyra ha stort område med gräsmark längs Saxån som delvis betas och delvis är ohävdad. Flentimotej har uppgivits från området som vid länsstyrelsens ängs- och hagmarksinventering klassats som klass III-mark.

Behov av åtgärder

Bete bör återinföras i den ohävdade delen och i framtiden bedrivs kontinuerligt i hela området. Gödsling bör undvikas.

Hot mot områdets natur/rekreationsvärden

Ohävd: Igenväxning hotar de ohävdade delarna av området.

Område 1.4

Kommun: Kävlinge.	Vattendrag: Saxån.
Läge: Omedelbart V Dösjebro.	Aktualitet (tidpunkt för senaste uppgifter): 1993.

Befintliga värden: Höga natur- och rekreationsvärden

Skyddsstatus: Ingår i område av riksintresse för naturvården. Strandskydd råder.

Vegetationstyp/er: Gräsmark och tallskog.

Områdesbeskrivning

Ett cirka 6,5 ha stort område längs ån med betesmarker och i den västra delen ett parti med tallskog. Både betesmarken och skogen hyser en artrik flora, bland annat förekommer smörbollar och tuvstarr i området som dock endast förts till klass IV i länsstyrelsens ängs- och hagmarksinventering.

Behov av åtgärder

Hela området bör betas kontinuerligt och gödsling bör undvikas.

Hot mot områdets natur/rekreationsvärden

Exploatering: Intelligande marker kan komma att bebyggas vilket i sin tur innebär ett hot mot betesdriften i området.

Område 1.5*

Kommun: Landskrona/Kävlinge. Läge: Mellan Dösjebro och väg 1179.	Vattendrag: Saxån.
---	---------------------------

Befintliga värden: Mycket höga naturvärden och höga rekreationsvärden.

Potentiella värden: Mycket höga rekreationsvärden.

Skyddsstatus: Ingår i område av riksintresse för naturvärden. Strandskydd råder. EU-bidrag har sökts och NOLA-avtal har tidigare varit tecknat för hela området. Ligger inom område föreslaget som naturvårdsområde i naturvårdsplanen för M-län från 1975.

Vegetationstyp/er: Gräsmark (torräng, friskäng, fuktäng).

Områdesbeskrivning

Området utgörs av betesmark i Saxåns dalgång just norr om Dösjebro där ån har ett mycket välutvecklat meandrande förlopp. Dalgången är mestadels flack utom på den västra sidan där en del brantare partier förekommer. Markfuktigheten växlar mellan torra förhållanden i slänterna och friskare mark mot ån till. I den norra delen av området finns även ett mindre parti med fuktig mark.

Området är i stort sett fritt från träd och buskar och fältskiktet är väl nedbetat ända ner i ån. Vanliga arter är bland andra, knylhavre, röd- och ängssvingel, svartkämpar samt vit- och rödklöver. Bitvis finns även en mera artrik torrängsflora med bland annat rödkämpar, puktörne, darrgräs, vildlin och gullviva. I fuktmarken i områdets norra ända finns gott om blåtag och luddunört. I och invid ån växer förutom vass och jättegröe även blomvass, pilblad, kalmus, vattenmärke, stor igelknopp, svalting med mera.

Omedelbart norr om Dösjebro har traktens byalag röjt fram ett tidigare igenvuxet område längs Saxån och Välabäcken just innan denna förenar sig med Saxån. Inom området, som numera betas av får, finns även vissa planer på att återskapa en gammal meandringsbåge av Välabäcken som torrlagts vid en äldre rätning men som fortfarande är bevarad.

Friluftslivspotential

Området är mycket väl lämpat för promenader och är lätt tillgängligt både till fots och med cykel för boende i Dösjebro och Annelöv. Lokalen är också av stort värde som undervisningsobjekt för skolor i dessa samhällen. Framkomligheten i området är god fränsett avsaknaden av stängselövergångar och begränsade möjligheter att korsa vattendraget. I den norra delen finns fortfarande den vackra, gamla landsvägsbron kvar och utgör ett kulturhistoriskt intressant minnesmärke. Särskilt strövvänlig är den fårbetade delen just norr om Dösjebro. Här finns flera broar över ån och en cykelväg leder över detta parti och via den gamla färgfabriken bort mot Annelöv. Områdets idag mycket höga skönhetsvärden kommer dock att minska inom en snar framtid på grund av att den nya västkustbanan kommer att dras tvärs över dalgången på detta parti.

Nödvändiga åtgärder för att bibehålla/öka natur- och rekreationsvärdena

Betet bör fortsätta och gödsling av marken bör undvikas. För att underlätta för friluftslivet kan stängselövergångar och spångar byggas på lämpliga ställen så att det blir möjligt att

promenera i en runda inom området och att komma ut och in både ifrån norr och söder. För att friluftsvärdena skall bibehållas även efter västkustbanans tillkomst är det viktigt att banverket förmås ordna så att framkomligheten i dalgången inte inskränks på grund av järnvägen.

Hot mot områdets natur/rekreativvärden

Exploatering: Den nya järnvägen mellan Malmö och Göteborg, den så kallade västkustbanan, kommer med största sannolikhet att passera på en stor ramp/bro rakt över dalgången vilket kommer att omintetgöra de landskapsbildmässiga värdena och påtagligt reducera skönhetsvärdena i området. Järnvägen utgör även ett potentiellt hot mot framkomligheten och därmed rekreativvärdena i dalgången om inte hänsyn tas vid byggnationen så att det blir möjligt för såväl betesdjur som människor att passera under järnvägsbron.

Framtida behov av skötselåtgärder

Bete behöver bedrivas kontinuerligt och gödsling undvikas om områdets värden skall bevaras på lång sikt.

Område 1.6

Kommun: L-krona/Kävlinge/Svalöv.	Vattendrag: Saxån.
Läge: Mellan väg 1179 och Trä.	Aktualitet (tidpunkt för senaste uppgifter): 1993.

Befintliga värden: Särskilt höga naturvärden.

Skyddsstatus: Ingår i område av riksintresse för naturvården. Strandskydd råder. EU-bidrag har sökts och NOLA-avtal har tidigare varit tecknade på delar av området. Ligger inom område föreslaget som naturvårdsområde i naturvårdsplanen för M-län från 1975.

Vegetationstyp/er: Gräsmark, buskmark.

Områdesbeskrivning

Området består av Saxåns dalgång mellan väg 1179 och uppströms till Trä. Dalgången, vars topografi varierar mellan branta höga åbrinkar och mera flacka sluttningar, utgöres här till största delen av betesmarker men vissa partier har idag vuxit igen med täta buskage av hagtorn, slån och fläder. Vegetationen är på vissa håll gödselpåverkad och förhållandevis trivial, medan andra partier hyser en artrik torrängsflora med bland annat gullvivor. Området hyser även en värdefull häckfågelfauna.

Friluftslivspotential

Området är mycket vackert och i detta avseende väl lämpat som promenadområde. Dock bör friluftsliv inte uppmuntras på denna lokal på grund av det störningskänsliga och värdefulla fågellivet. Vidare är möjligheterna till bilparkering i anslutning till området små och avsaknaden av stängselövergångar och igenväxningen av vissa partier medför att framkomligheten på sträckan är begränsad.

Behov av åtgärder

Betet bör fortsätta och vid behov utökas på vissa delar för att motverka igenväxning. I de redan nu igenvuxna delarna kan röjning vara motiverad om de tidigare hyst, och helst ännu håller rester av, en intressant flora och störningarna inte blir för stora för den värdefulla fågelfaunan. En eventuell röjning bör utföras under vintern eller tidigt på våren för att minimera störningen på fågellivet. Området bör inventeras för att utröna behovet av röjning.

Intressekonflikter

Rekreation-naturvård: Området hyser en värdefull och störningskänslig häckfågelfauna vilket står i konflikt med bedrivandet av friluftaktiviteter.

Hot mot områdets natur/rekreativvärden

Ohävd: Igenväxning till följd av upphört eller för svagt bete hotar floran på vissa partier.

Område 1.7*

Kommun: Svalöv.

Vattendrag: Saxån.

Läge: 900 m Ö Trä.

Befintliga värden: Mycket höga naturvärden.

Skyddsstatus: Ingår i område av riksintresse för naturvärden. Strandskydd råder. Ligger inom område föreslaget som naturvårdsområde i naturvårdsplanen för M-län från 1975.

Vegetationstyp/er: Gräsmark (torräng, friskäng, fuktäng).

Områdesbeskrivning

Området utgörs av ett cirka 150 m långt öppet parti just öster om gårdsfastigheten Norrvidinge 2:9 i en brant, cirka 6-7 m hög, sluttning på sydsidan av Saxån i en större meandringsbåge (se karta 4). Söder om branten, liksom omedelbart norr om ån, tar åkermark vid och mot öster övergår brantens vegetation i lövskog. Markfuktigheten varierar från relativt torrt i den övre till partvis fuktigt i den nedre delen av slänten.

En viss hävd förefaller relativt nyligen ha bedrivits i området som ännu är i stort sett fritt från träd och buskar. Tyvärr tycks emellertid hävden nu ha upphört och även denna del av åslänten håller på att växa igen. På de fuktigare delarna dominerar en frodig och högvuxen vegetation av älgört, kirskål, läkevänderot med flera. På något torrare mark växer partvis ännu en torrängsflora med bland annat blodnäva och brudbröd. Denna vegetationstyp som antyder kalkrika förhållanden och tidigare sannolikt täckt stora delar av branten är idag hårt trängd av den omgivande, mera högvuxna, växtligheten och är dömd att försvinna inom en snar framtid om hävden inte återupptas.

Det som gör området verkligt botaniskt intressant är förekomsten av den mycket sällsynta arten stor bockrot som tillhör hotkategori två (sårbara växter) på ArtDatabankens lista över hotade växter i Sverige (Aronsson et al 1995) och som tidigare endast är känd ifrån tio lokaler i Skåne. Ett tiotal exemplar av arten påträffades vid en snabb genomgång av branten men lokalen kan vara betydligt mer individrik än så.

Friluftslivspotential

Området är brant till mycket brant och därför svårt att färdas i. Då det dessutom är litet och svåråtkomligt är detta område mindre väl lämpat för friluftaktiviteter.

Nödvändiga åtgärder för att bibehålla/öka naturvärdena

För att torrängsfloran och beståndet av stor bockrot skall kunna bevaras i framtiden vilket är mycket angeläget är det absolut nödvändigt att hävden återinförs. Först bör de, ännu fåtaliga,

träd och buskar som förekommer i området röjas bort varefter bete eller årlig slåtter kontinuerligt bör bedrivas. Om området i framtiden kommer att betas bör i första hand nötkreatur användas. Får och getter som kan förefalla lämpliga med tanke på områdets topografi bör undvikas eftersom de betar ner vegetationen alldeles för hårt för att många arter, däribland sannolikt stor bockrot, skall kunna överleva.

Ingen gödsling bör ske i området. Önskvärt vore vidare att avsätta en cirka fem m bred skyddszon i åkerkanten vid brantens krön där ingen gödsling eller besprutning av grödan sker eller, allra helst, ingen odling alls bedrivs. Detta för att undvika indirekt gödselspridning i området genom vindavdrift i samband med gödsling av åkermarken. Det är också angeläget att en noggrann inventering av området utförs följande sommar för att få bättre kunskap om floran på lokalen i allmänhet och individriktigheten av stor bockrot i synnerhet.

Hot mot områdets natur/rekreativvärden

Ohävd: Igenväxning utgör idag ett akut hot mot områdets mycket värdefulla flora.

Område 1.8*

Kommun: Svalöv.

Vattendrag: Saxån.

Läge: Ca 2 km S Teckomatorp.

Befintliga värden: Mycket höga naturvärden.

Potentiella värden: Mycket höga rekreativvärden.

Skyddsstatus: Ingår i område av riksintresse för naturvärden. Strandskydd råder. EU-bidrag har sökts och NOLA-avtal har tidigare varit tecknat på området. Ligger inom område föreslaget som naturvårdsområde i naturvårdsplanen för M-län från 1975.

Vegetationstyp/er: Gräsmark (friskäng samt, bitvis i SV-branten, torräng), blandlövskog.

Områdesbeskrivning

Detta område har vidareindelats i två delområden, a och b (se karta 4). Delområde a, som är mycket vackert, omfattar ett cirka 4,5 ha stort avsnitt av åns dalgång som utgörs av beteshagar. Saxån har här ett mycket väl utvecklat meandrande lopp och dessutom förekommer så kallade korvsjöar, d v s tidigare meandringsbågar som avsnörpts från åfåran och blivit stillastående vattensamlingar, varav någon fortfarande håller en del vatten. Terrängen är starkt kuperad med branta, mestadels höga slänter ner från den omgivande åkermarken på båda sidor om ån. Närmare vattendraget planar branterna ut och marken blir tämligen flack med en del smärre kullar och svackor. Fuktigheten varierar från torrt i branternas övre delar till fuktigt närmast ån och i en del sänkor..

Träd och buskar saknas i delområdena förutom i södra brantens västra del som till största delen är täckt av en lövdunge i vilken trolldruva förekommer. Fältskiktet, som är väl betat ända ner till ån i hela området, är på det flacka partiet mestadels trivialt och tydligt gödselpåverkat och en del av den norra slänten har tid brukats som åker i relativt sen tid. Dominerande arter är bland andra ogräsmaskrosor, tusensköna och olika skräppor. På vissa ytor är dock floran något mera artrik och karakteriseras av rödven, knölsmörblomma, fältarv och svartkämpar. På en del smärre, öppna partier i sydvästslänten växer en värdefull torrängsflora med bland annat gullviva, darrgräs, vildlin och rödkämpar. I och invid åfåran växer väl nedbetade exemplar av rörflen, knölsyska, äkta förgätmigej, bäckveronika med flera.

Delområde b som är omkring tre ha stort företar stora likheter med delområde a och utgörs också av betesmarker i åns dalgång som genomflytes av en vackert meandrande åfåra. Dock är åslänterna inte fullt så branta. Markfuktigheten i delområde b växlar mellan alltifrån torra till fuktiga förhållanden. I norra delen finns en större sammanhängande svacka med fuktig mark som är bevuxen med högvuxna starrarter. I de torra-friska delarna av hagen är vegetationen tydligt gödselpåverkad och av ungefär samma artsammansättning som motsvarande partier i delområde a.

Friluftslivspotential

Området som helhet har goda förutsättningar att fungera som ett naturskönt och populärt promenadstråk och ligger cirka två km från Teckomatorps centrum. Med cykel eller bil kan man enkelt ta sig från Teckomatorp till Gissleberga kvarn där det finns gott om plats för cykelparkering. Möjligheten till bilparkering är begränsad under arbetstid eftersom kvarnen ännu är i bruk, men på kvällar och under veckoslut finns gott om utrymme även för bilar. För tillfället är dock områdets friluftslivspotential inte möjlig att utnyttja eftersom den sista sträckan till området inte kan nås via vägar, promenadstigar, beträdor eller dylikt utan endast genom färd över åkermark.

Framkomligheten inom de båda delområdena är god med vissa undantag. Endast en stängselövergång finns till vardera delområdet och dessa kan endast nås via färd i åkerkanten. Övergången till delområde är dessutom i behov av reparation. Ungefär mitt i delområde a finns en spång över ån men i delområde b saknas möjligheter att ta sig torrskodd över vattendraget. En del smärre stigämnen av varierande kvalitet som har trampats upp av betesdjuren förekommer inom båda områdena varav särskilt en som löper utmed krönet av den norra branten i delområde a med utsikt över hela dalgången är trevlig att vandra längs.

Behov av åtgärder för att bibehålla/öka natur- och rekreationsvärdena

För att värna partierna med torrängsflora bör en utbredning av lövskogsdungarna i den sydvästra branten av delområde a förhindras och eventuellt kan en del träd och buskar som hotar att kväva den artrika floran röjas bort.

Om området skall bli möjligt och attraktivt att nyttja till friluftslivsaktiviteter måste det göras mera lättillgängligt för allmänheten och det måste vara möjligt att promenera i en runda som passerar de båda delområdena. Dessa krav kan tillgodoses genom att skyddszoner anläggs, till exempel längs det dike som löper från Gissleberga kvarn rakt ut till delområde b, och genom att strövstigar dras upp mellan delområdena.

För att skapa möjlighet att promenera i en runda snarare än fram och åter längs samma väg anläggs lämpligen två stigar mellan de båda delområdena, till exempel en i traktsgränsen mellan Norrvidinge och Gissleberga och en söder om Saxån (se karta 4). Marken mellan de båda delområdena utgörs för närvarande av eneriskog som redan kantas av markvägar vilka med små insatser kan göras promenadvänliga. Stigarna kompletteras sedan med upprustning av befintliga och anläggande av nya stängselövergångar och spångar där så behövs.

Några av de stigämnena som förekommer, t ex stigen längs norra krönet i delområde a, kan i vissa fall med små insatser, såsom anläggande av trätrallar på leriga eller gropiga partier, göras mera lättframkomliga. Ett trevligt alternativ kan dessutom vara att dra stigen i åkerkanten just utanför de båda delområdenas norrsidor varifrån man har en mycket vacker utsikt över åns dalgång. En stor fördel med detta är att man slipper vistas inne bland de betesdjur som befinner sig i hagen under hela sommarhalvåret vilket av många kan upplevas som obehagligt.

Hot mot områdets natur/rekreativvärden

Skuggning: De små områdena med torrängsflora i den sydvästra branten i delområde a hotas i viss utsträckning av skuggning från skogsdungen.

Område 1.9*

Kommun: Svalöv.	Vattendrag: Saxån.
Läge: Cirka 2,5 km S Teckomatorps centrum.	

Befintliga värden: Höga naturvärden.

Skyddsstatus: Strandskydd råder. Själva kvarnområdet ligger inom område föreslaget som naturvårdsområde i naturvårdsplanen för M-län från 1975.

Vegetationstyp/er: Lövskog, vassbälten, gräsmark, dammar.

Områdesbeskrivning

Området omfattar cirka sju ha mark längs Saxån från väg 1190 vid Gissleberga kvarn och cirka 600 m uppströms (se karta 4). Såväl topografin som fuktigheten i området varierar kraftigt. Strax sydost om kvarnen ligger den "nya" kvarndammen som liksom själva kvarnen är från sent 1800-tal. Vid flödestoppar i ån rinner vattnet över den nya dammens dämme och vidare i den nya kvarnfåran. Vid dessa tillfällen tas även vatten för att driva kvarnens turbiner. Just söder om den nya dammen, och i förbindelse med denna, ligger den gamla kvarndammen som tidigare varit helt igenvuxen, men som nyligen restaurerats. Vid normala vattenstånd, det vill säga för det allra mesta, rinner numera allt vatten genom den gamla dammen och vidare i den tillhörande gamla fåran som nu gjorts om till laxtrappa.

Båda kvarnfårorna omges av en mestadels snårig lövdunge som även fortsätter ett stycke österut i ett smalt stråk norr om ån. Öster om kvarndammarna är åfåran bitvis mycket bred och grund och har en låg flödes hastighet och dessa partier, som fläckvis är bevuxna med vass, kan närmast betecknas som träskmarker. Åns sydsida, och i östra delen även nordsidan, är också tätt bevuxen med vass, rörflen, rosendunört, jättebalsamin, sträv kardvädd med flera. Området är av stor betydelse för flora och fauna. Bland annat lär forsärla, som är knuten till rinnande vattendrag och är sällsynt i trakten, ha siktats i området på senare år.

Friluftslivspotential

Området som kan nås från Teckomatorps centrum med bil eller cykel är mindre väl lämpat som friluftsområde av flera olika orsaker. Marken närmast kvarnen utgörs av privat tomtmark och öster om kvarndammarna är terrängen mycket svårframkomlig. Dock finns längs en del av åns norra strand en till stora delar igenvuxen stig som, om än med viss svårighet, ännu går att färdas längs.

Området erbjuder inte heller några större skönhetsvärden utan dess stora värde är istället som tillflyktsort för flora och fauna som är hårt undanträngd i traktens helåkersbygd. För delar av faunan, till exempel vissa fågelarter, ligger dessutom en del av områdets värde i den låga störningsfrekvensen och ett ökat friluftsliv skulle därför kunna medföra att områdets naturvärden minskar.

Nödvändiga åtgärder för att bibehålla/öka natur- och rekreationsvärdena

Skötselengreppen bör inskränkas till ett minimum så att området i möjligaste mån får utvecklas fritt.

Område 1.10*

Kommun: Svalöv.	Vattendrag: Saxån.
Läge: Ca 1,5 km SSO Teckomatorp.	

Befintliga värden: Höga naturvärden.

Potentiella värden: Höga rekreationsvärden.

Skyddsstatus: Strandskydd råder. Ligger inom område föreslaget som naturvårdsområde i naturvårdsplanen för M-län från 1975.

Vegetationstyp/er: Gräsmark (friskäng, fuktäng).

Områdesbeskrivning

Området omfattar ett bälte av gräsmarker längs åfåran från en punkt strax söder om gården Dikanäs och uppströms till helt nära järnvägsbron (se karta 4). I höjd med gården sluttar ådalen brant ner till ett flackare parti närmast ån. I övrigt är terrängen tämligen flack bortsett från själva åfåran som har en brant, mellan en och två meter hög, sluttning. Markfuktigheten varierar mellan friska och fuktiga förhållanden. Södra delen av området betades vid inventeringen av två ponnyer medan övriga delar var obetade och under lätt igenväxning.

Träd- och buskar saknas i området förutom invid ån där enstaka exemplar av olika salixarter samt ask, al och fläder förekommer. Fältskiktet är tydligt gödselpåverkat och domineras i de friska delarna av knylhavre, timotej, kvickrot, tistlar och skräppor. Högst upp i branten vid gården växer dock en något artrikare flora med bland annat gulmåra och rölrika. På de fuktigare delarna växer älgört, rosendunört, strätta, vecketåg med flera. Närmast ån dominerar vass med inslag av rörfen, jättegröe samt säv och på sina ställen är åfåran nästan igenvuxen av denna vegetation. Där luckor förekommer i vassridån finns även mera lågvuxna arter som vattenmynta och vattenveronika. I den nordligaste delen är igenväxningen relativt långt gången och detta parti är tätt bevuxet med högvuxna brännässlor. Öster om området och bort till järnvägen finns en överbliven markficka med åkermark i träda.

Friluftslivspotential

Området är med undantag för avsaknaden av stängselövergångar och vissa partier med tät, hög vegetation ganska lättframkomligt och trevligt som promenadområde. Det är dock svårtillgängligt och erbjuder därför för närvarande inga större möjligheter till rekreation.

Nödvändiga åtgärder för att bibehålla/öka natur- och rekreationsvärdena

Hela området behöver betas kontinuerligt med betydligt större intensitet än idag så att inget förnalager av dött gräs ansamlas. Dessutom bör gödsling undvikas i området. För att

underlätta för friluftslivet kan området göras mera lättillgängligt för allmänheten och stängselövergångar anläggas på lämpliga ställen.

Hot mot områdets natur/rekreativvärden

Ohävd och gödsling: Igenväxning till följd av upphört eller för svagt bete samt gödsling av betesmarken hotar florin på vissa partier.

Område 1.11*

Kommun: Svalöv.	Vattendrag: Saxån.
Läge: Ca 1 km OSO Teckomatorp.	

Befintliga värden: Höga naturvärden.

Potentiella värden: Särskilt höga rekreativvärden.

Skyddsstatus: Strandskydd råder. Ligger inom område föreslaget som naturvårdsområde i naturvårdsplanen för M-län från 1975.

Vegetationstyp/er: Gräsmark (friskäng, fuktäng), blandlövskog.

Områdesbeskrivning

Detta område består av en drygt kilometerlång sträcka längs ån från järnvägsbron i sydväst till vägen mot gården Minnesdal i nordost (se karta 5). På denna sträcka kantas ån av flera små betesmarker och, främst i den höga och mycket branta norra åslänten, en del blandskogsdungar.

Längst i sydväst, just öster om järnvägen, ligger en betesmark (delområde a) som avgränsas av en gammal, yttre meandringsbåge. Denna båge genomrinner fortfarande av en del vatten men merparten av åvattnet går numera igenom en ny fåra som rinner tvärs igenom betesmarken. En tät ridå av ask, fågelbär och olika salixarter kantar den yttre meandringsbågen men för övrigt saknas träd och buskar i hagen. Fältskiktet är väl nedbetat ända ner i ån och är mestadels trivialt. Vanliga arter är bland annat timotej, ängskavle, ogräsmaskros, hundkäs och brännässla. På fuktigare partier som upptar en stor del av ytan växer tuvtåtel, bäck- och vattenveronika, revsmörblomma, tiggarranunkel med mera.

Öster om denna hage, på norrsidan av ån tar en torrare betesmark (delområde b) vid. Denna består av ett flackt, nässeldominerat parti närmast ån och av en ovanför liggande, tämligen brant sluttning. Även i sluttningen är vegetationen tydligt gödselpåverkad. Vanliga arter är hundäxing, engelskt rajgräs samt krustistel och även vildmorot förekommer.

Öster om delområde b på åns sydsida ligger delområde c som utgörs av en bevattningsdamm som anlagts under våren 1996 samt den omgivande bården av gräsmark. I öster avgränsas detta delområde av en ridå av omväxlande löv- och barrträd med ett tätt buskskikt som löper från ån i sydöstlig riktning ut till en liten lövdunge. Ridån och lövdungen är liksom de trädbevuxna partierna längs ån viktiga för fågellivet och hyser bland annat rikligt med småfågel, till exempel gärdsmys och domherre. Även tornfalk uppehåller sig i området.

Öster om trädridån ligger delområde d som utgörs av betesmark på sydsidan av ån. Nivåskillnaderna är här tämligen stora och området består av en sluttning norrut ner mot Saxån. På ett ställe finns ett gammalt mägeltag där man grävt sig in i slänten så att en stort

rundat brott med branta sidor bildats. Markförhållandena är friska och området är fritt från träd och buskar. Fältskiktet som är tydligt gödselpåverkat är trivialt och domineras av hundäxing, hundkäx och nässlor. Området har under 1996 betats med hästar undantaget en cirka fem meter bred bård närmast åslänten som är ohävdad och så smått börjat växa igen.

Delområde e utgörs av betesmarker på ömse sidor om Saxån som här har tämligen flacka och välbetade åslänter. Marken är frisk till fuktig och saknar träd och buskar med undantag för smärre grupper av främst ask och Salixarter längs ån. Dessa små dungar är dock av stort värde för småfåglar, bland annat gärdsmyg. På norra sidan om vattendraget är vegetationen mindre starkt gödselpåverkad och betydligt artrikare. Här dominerar rödven och bland övriga förekommande arter kan nämnas puktörne, knölsmörblomma, gulmåra, skogsklöver, ängsvädd och smultron. Även här är dock kvävegynnade arter som ogräsmaskros och skräppor vanliga. I och invid ån dominerar älggräs och andra vanliga arter är jättegröe, jättebalsamin, säv, knölsyska och vattenveronika.

Friluftslivspotential

Området har i sig ett högt potentiellt rekreativsvärde som promenadstråk då det är beläget endast 1,5 km från Teckomatorps centrum, varifrån det kan nås både till fots samt med cykel och bil. Även skönhetsvärdena är höga i området. Särskilt den sydvästligaste hagen (delområde a) är mycket naturskön bland annat tack vare trädridån längs den yttre meandringsbågen som ger lä och samtidigt skärmar av hagen från järnvägen och den omgivande åkerbygden vilket förhöjer naturupplevelsen.

Friluftslivsvärdet av ett promenadstråk i detta område skulle dessutom öka ytterligare om stråket även drogs vidare genom områdena 1.12 och 1.13 (se dessa) varvid en sammanhängande vandringsled längs Saxån mellan Teckomatorp och Marieholm skulle skapas.

För närvarande är dock möjligheterna till friluftsliv högst begränsade på grund av områdets svårtillgänglighet. Det kan endast nås från nordost via den markväg som leder ut till gården Minnesdal och stängselövergångar saknas längs hela sträckan. Särskilt svårforcerad är den snåriga träd- och buskridån i gränsen mellan delområde c och d. Förutom den täta vegetationen finns även, väl dolda av växtligheten, två gamla rostiga taggtrådsstängsel och ett elstängsel i denna gräns. Vidare saknas spångar längs hela sträckan.

Nödvändiga åtgärder för att bibehålla/öka natur- och rekreativsvärdena

Betet bör fortsätta i sin nuvarande omfattning och gödsling bör undvikas i möjligaste mån, främst i delområde e där vegetationen ännu är någorlunda artrik. Marken i delområde c, där dammen är belägen, bör i framtiden också hävdas så att ett sammanhängande stråk av öppna gräsmarker bildas längs hela sträckan.

Vidare kan, om markägarna ställer sig positiva, ett strövstråk anläggas (se förslag på karta 5) och stängselövergångar och spångar anläggas där så behövs längs detta stråk. I gränsen mellan delområde c och d bör de båda gamla taggtrådsstängslen tas bort. På denna plats behövs även viss röjning utföras där stigen passerar. Röjningen bör dock med hänsyn till fågellivet inskränkas till att endast hålla själva strövstigen öppen.

För att området skall bli attraktivt som friluftsområde är det dessutom helt nödvändigt att det även kan nås från sydväst så att promenader i rundor möjliggörs. Detta kan till exempel ske via en beträda i åkerkanten längs järnvägen ut till delområde a.

Hot mot områdets natur/rekreativsvärden

Gödsling: Gödsling av betesmarken hotar i viss utsträckning de kvarvarande floravärdena främst i delområde e.

Område 1.12*

Kommun: Svalöv.

Vattendrag: Saxån.

Läge: Ca 2 km Ö Teckomatorp.

Befintliga värden: Mycket höga naturvärden.

Potentiella värden: Särskilt höga rekreativsvärden.

Skyddsstatus: Strandskydd råder. Västra delen av området, till i höjd med Norra Skrävlinge, ligger inom område föreslaget som naturvårdsområde i naturvårdsplanen för M-län från 1975.

Vegetationstyp/er: Gräsmark (friskäng, fuktäng).

Områdesbeskrivning

Området utgörs av betesmarker i Saxåns dalgång mellan vägen till gården Minnesdal och uppströms till reningsverket vid kommungränsen mellan Svalöv och Eslöv (se karta 5). Dalgången är på denna sträcka mestadels flack förutom kanterna längs själva ån som är tämligen branta. På åns sydsida avgränsas dessutom betesmarkerna mot söder av en bitvis brant slänt ovanför vilken åkern tar vid. Marken växlar mellan friska till fuktiga och, på några mindre partier, blöta fohållanden.

Träd- och buskskikt saknas förutom längs ån som kantas av framför allt korgvide. Fältskiktet är triviale och gödselpåverkat och på de friska ytorna dominerar arter som hundäxing, ängskavle, ogräsmaskros samt, närmast ån, brännässla. På fuktigare mark tar istället arter som älggräs, tuvtåtel och revsmörblomma över. Ungefär mitt på sträckan finns ett ohävdad, sankt parti på sydsidan om ån där jättegroe omväxlande med högvuxna starrarter bildar täta och svärgenomträngliga bälten. Just uppströms sankmarken på åns norra sida finns en korvsjö som till största delen vuxit igen med vass men som ännu håller en vattensamling med delvis öppen yta och är av stort värde för den biologiska mångfalden i området.

Friluftslivspotential

Området, som har mycket höga skönhetsvärden, ligger mitt emellan Teckomatorp och Marieholm och har stor friluftslivspotential som en del i en sammanhängande vandringsled längs ån mellan dessa samhällen. Däremot har området i sig endast måttliga friluftsvärden som promenadstråk då det är svårtillgängligt och något för avlägset för att nås till fots från nämnda samhällen under vanliga promenader. Dessutom är möjligheten att promenera i en runda begränsad i detta område.

Framkomligheten är mestadels god då marken till övervägande del är välbetad. De allra flesta hagar som ingår i området är emellertid inhägnade och stängslen saknar övergångar. Likaså är möjligheterna att enkelt korsa vattendraget begränsade. Endast en bro finns på sträckan, inom

fastigheten Håstenslöv 15:5, och denna består enbart av ett stålskelett med stora hål i för att hindra betesdjuren från att nyttja den.

Nödvändiga åtgärder för att bibehålla/öka natur- och rekreationsvärdena

Betet bör i framtiden omfatta hela sträckan även det idag ohävdade, sankta partiet och bör, på sträckor där så inte sker idag, om möjligt bedrivas ända ner i ån. Gödsling av betesmarkerna bör undvikas. För att öka områdets tillgänglighet och göra det attraktivare ur rekreationssynpunkt kan en strövstig anläggas längs ån som en del i en vandringsled mellan Teckomatorp och Marieholm (se karta 5). En sådan stig är dock meningsfull att anlägga endast om en anknytande stig dras genom område 1.13 och helst också genom område 1.11 (se dessa). Om en stig anläggs kan ett alternativ till att utvidga betet ända ner i ån vara att dra stigen i bården, där en sådan finnes, mellan hagmarken och ån. Fördelen med detta är att promenerande åtminstone bitvis slipper att vistas inne bland djuren i beteshagarna vilket många kan uppleva som obehagligt. Dock medför detta alternativ att flera stängselövergångar behövs och även att underhållsbehovet av stigen ökar något. Längs strövstigen bör stängselövergångar och spångar anläggas där så behövs.

Hot mot områdets natur/rekreationsvärden

Ohävd: Igenväxning till följd av upphört bete hotar delar av sträckan.

Område 1.13*

Kommun: Eslöv.

Vattendrag: Saxån.

Läge: Ca 1 km V Marieholm.

Befintliga värden: Höga naturvärden.

Potentiella värden: Särskilt höga rekreationsvärden.

Skyddsstatus: Strandskydd råder. Området omfattas av EU-avtal.

Vegetationstyp/er: Gräsmark (friskäng).

Områdesbeskrivning

Området, beläget på Saxåns norrsida, ligger strax väster om Marieholm och söder om reningsverket (se karta 5) och ån utgör längs en stor del av denna sträcka kommungräns mellan Svalöv och Eslöv. Området översvämmas tidvis av ån och har fram till i år brukats som vall men är numera trädesmark med EU-bidrag och slås årligen. Terrängen är helt flack och fri från träd och buskar förutom en sammanhängande ridå av olika Salixarter, främst korgvide, längs ån. Fältskiktet är artfattigt och tydligt gödselpåverkat och domineras av bland annat knylhavre.

Friluftslivspotential

Området har ett stort potentiellt värde för friluftslivet som en del i en sammanhängande vandringsled längs Saxån mellan Teckomatorp och Marieholm. I östra delen av området, från Ågården och uppströms till väg 108 i Marieholms utkant, kantas ån av privat tomtmark på den norra och åker på den södra sidan. Detta parti är därför för närvarande både svårframkomligt och svårtillgängligt. För övrigt är dock framkomligheten god inom området ända bort till gränsen mot område 1.12 där det behövs en spång över ån för att kunna ta sig mellan de båda områdena.

Nödvändiga åtgärder för att bibehålla/öka natur- och rekreationsvärdena

Området behöver även i fortsättningen hållas välhävdat. För att underlätta för friluftslivet kan vidare en strövstig dras igenom området t ex enligt förslag i karta 5. En sådan strövstig bör dock inte meningsfullt anläggas med mindre än att den fortsätter åtminstone igenom område 1.12 (se detta område) och bör läggas så att risken för översvämning av stråket vid högt vattenstånd minimeras. För att knyta an strövstigen sista sträckan till Marieholm behöver en spång byggas över ån strax uppströms Ågården och en skyddszon, som regelbundet hävdas, anläggas från spången ner till väg 108 på södra sidan om ån.

Område 1.14*

Kommun: Eslöv.

Vattendrag: Saxån.

Läge: Omedelbart S Marieholm.

Befintliga värden: Höga naturvärden.

Potentiella värden: Särskilt höga rekreationsvärden.

Skyddsstatus: Inskränkt strandskydd råder. EU-avtal om skyddszoner har tecknats på delar av sträckan.

Vegetationstyp/er: Bebyggelse, åker, åker med skyddszon, blandskog, blandlövskog, träd- och buskplanteringar.

Områdesbeskrivning

Området utgörs av Saxån och dess närmaste omgivning söder om Marieholm från väg 108 i väster till Reslövs kyrkogård i öster (se karta 6). Ån har på delar av sträckan skurit sig djupt ner i jordlagren och de genomgående branta åbrinkarna når på vissa håll ansevärliga höjder. I områdets västra del, i höjd med idrottsplatsen, kantas åns norrsida av långsmala blandskogsdungar. Dessa domineras av al men även gran, björk, ask, och olika Salixarter förekommer. Även buskskiktet i dungarna är välutvecklat och består bland annat av hägg, hassel samt korgvide och i fältskiktet dominerar nässlor och kirskål. Dessa dungar är av stort värde för faunan och hyser gott om småfågel bland annat kungsfågel, domherre och grönsiska.

På sydsidan kantas ån mestadels av åkermark. På vissa partier har en sex meter bred skyddszon nyligen anlagts utmed ån för att erhålla EU-bidrag medan åkern på andra sträckor går ända intill vattendragets kant. Ett undantag utgör marken närmast Marieholms yllefabrik där ån omges av mer eller mindre tätt igenvuxen buskmark med en del upplag av gammal bråte. I en sänka just öster om fabriken finns ytterligare en lövdunge och öster om denna är åns sydsluttning brant och hög samt bevuxen med lövträd, främst alm och ask. På denna sträcka finns också en längre sammanhängande skyddszon. I områdets östra del finns även några små träd- och buskplanteringar på sydsidan om ån. Norr om ån når bebyggelsen ända ner till vattendraget med undantag för nämnda skogsdungar och en del smärre åker- och vallodlingar som ligger insprängda bland husen.

Friluftslivspotential

Området har ett högt potentiellt värde som promenadstråk på gångavstånd för boende i Marieholm och utgör också ett värdefullt undervisningsområde vid naturstudier för närbelägna skolor i samhället. Vissa delar av sträckan är förhållandevis lättillgängliga särskilt i den västra delen där flera spångar förekommer. Andra partier är dock mera svåråtkomliga och det saknas idag möjligheter att färdas längre sammanhängande sträckor längs ån. Framkomligheten längs

vattendraget är god där skyddszoner anlagts eftersom dessa ännu är öppna. De små träd- och buskplanteringarna på åns sydsida i östra delen av området når inte ända fram till åkanten utan en öppen bård med god framkomlighet finns närmast ån. Dock omgärdas planteringarna av stängsel som på vissa håll hindrar framkomligheten längs ån. Stängselövergångar till dessa staket saknas ibland helt och flera av de befintliga övergångarna är mer eller mindre trasiga eller igenvuxna.

Nödvändiga åtgärder för att bibehålla/öka natur- och rekreationsvärdena

För att öka rekreationsvärdena måste ån göras mera lättillgänglig för allmänheten och det måste finnas möjligheter till promenader i längre sammanhängande sträckor längs ån. Vidare måste spångar över ån finnas med jämna mellanrum med anslutande vägar ifrån samhället så att det blir möjligt att promenera i rundor av olika längd där man kan gå längs ån åt ena hållet och genom samhället åt det andra.

Genom att utnyttja befintliga skyddszoner, spångar och sidovägar som når ner till ån kan med små åtgärder två sådana promenadstråk skapas (se förslag på karta 6). Det första av dessa går från väg 108 i väster till fabriksomrÅdet i öster och här finns möjlighet att genom en befintlig spång i höjd med idrottshallen avsluta promenaden efter halva sträckan. I den västra änden, väster om idrottsplanen, kan en befintlig stig längs skogsdungen, som dock behöver röjas något, utnyttjas. Denna leder fram till en smal spång, som också behöver rustas upp, utanför idrottsplanens sydvästra hörn. I östra delen av det föreslagna stråket behöver skyddszoner eller liknande anläggas i vallodlingarna på båda sidor om ån.

Det andra föreslagna stråket går från en punkt strax öster om fabriksområdet till Reslövs kyrkogård (se karta 6). Längs större delen av denna sträcka finns skyddszoner utmed ån. Dock inte längst i öster där en skyddszon på sydsidan av ån behöver anläggas för att knyta an strövstråket till vägen över ån just öster om Reslövs kyrka. Den tänkta anslutningen till ån i sträckans västra ände går via Trädgårdsgatan och vidare i kanten av den lilla åkern norr om ån där en stig eller skyddszon behöver anläggas liksom en spång över ån. Med hjälp av spångar över ån i höjd med Jöns Hanssons väg och Ågatan kan även detta stråk delas in i delsträckor. Dessutom behöver stängselövergångar anläggas eller restaureras på en del platser utmed sträckan. Det är vidare viktigt att skyddszonerna hävdas regelbundet eftersom de annars växer igen och blir svåra att färdas i.

Hot mot områdets natur/rekreationsvärden

Ohävd: Skyddszonerna kommer snabbt att växa igen om de inte hävdas.

Område 1.15

Kommun: Eslöv.	Vattendrag: Saxån.
Läge: Ca fem km VNV Eslöv.	Aktualitet (tidpunkt för senaste uppgifter): 1996.

Befintliga värden: Särskilt höga naturvärden.

Skyddsstatus: Strandskydd råder.

Vegetationstyp/er: Gräsmark, lövskog.

Områdesbeskrivning

Området består av betesmarker och mindre lövskogspartier i Saxåns dalgång från en punkt strax väster om Gamlegården och uppströms till Trolleås slottspark där ån bitvis har ett välutvecklat meandrande förlopp. Framför allt fågelfaunan är mycket intressant i området med bland annat regelbundet häckande taltrast och näktergal. Bland fåglar som rastar i området kan nämnas kungsfiskare, lärkfalk, kungsörn, glada, duvhök, sparvhök och häger. Även floran är bitvis mycket rik.

Friluftslivspotential

Områdets mycket värdefulla och känsliga natur, med bland annat en mycket värdefull häckfågelfauna, gör det olämpligt som rekreationsområde och friluftaktiviteter bör inte uppmuntras på denna lokal.

Behov av åtgärder

Betet i området bör även i framtiden fortsätta i nuvarande omfattning och gödsling bör undvikas. I övrigt bör området i möjligaste mån skyddas från störningar av alla slag för att värna den värdefulla fågelfaunan.

Intressekonflikter

Rekreation-naturvård: Området har en mycket rik och störningskänslig fågelfauna vilket står i konflikt med bedrivandet av friluftaktiviteter.

Hot mot områdets natur/rekreativvärden

Exploatering: En ny dragning av väg 17 (90 km/h-väg) är planerad i området och riskerar, såvida inte största naturhänsyn iakttas, att i stor utsträckning ödelägga områdets naturvärden. Minst skada på naturmiljön åstadkoms om vägen dras intill befintlig järnväg söder om Trolleås kvarn alternativt så nära norr om kvarnen som möjligt, till exempel längs den befintliga kraftledningen. Vägsträckningen bör utarbetas i nära samråd med naturvårdande myndigheter och lokala naturvårdsföreningar.

Område 1.16*

Kommun: Eslöv.

Vattendrag: Saxån.

Läge: Strax N Trolleås slott.

Befintliga värden: Särskilt höga naturvärden och höga rekreativvärden.

Potentiella värden: Mycket höga rekreativvärden.

Skyddsstatus: Strandskydd råder, dock inskränkt vid Västra Strö.

Vegetationstyp/er: Blandlövskog, gräsmark (friskäng, fuktäng).

Områdesbeskrivning

Området utgörs av Saxån och dess närmaste omgivningar mellan Trolleås och Västra Strö (se karta 7). Det består i den södra delen av tät, bitvis snårig, blandlövskog av stort värde för faunan och i den norra delen av öppna betesmarker med mycket höga skönhetsvärden. Betesmarker fortsätter även att kanta Saxån på en kortare sträcka norr om Västra Strö. Skogsområdet är tämligen flackt, förutom den södra åbrinken som är hög och mycket brant, medan betesmarken är mera kuperad med bitvis branta och höga åslänter. Saxån har inom området ett mycket välutvecklat meandrande förlopp vilket även gör området geologiskt

intressant. Marken består till övervägande del av friska jordar, men mera fuktiga förhållanden råder på flera ställen närmast ån och torra partier finns i övre delen av åbrinkarna. I östra delen av skogspartiet finns även en rad små anlagda viltvatten längs ån.

Trädsiktet i skogsdungen utgörs av bok, alm och andra lövträd. Även busksiktet är välutvecklat och består till stor del av unga exemplar av olika lövträd som ännu inte hunnit eller förmått skjuta i höjden. Fältsiktet är högvuxet och av varierande täthet. Vanliga arter är bland andra brännässla, älgört, kirskål och, längs markvägarna, långsvingel. Vegetationen i betesmarken som är väl nedbetad ända ner i ån är lätt gödselpåverkad och tämligen trivial. På de friska markerna växer rödven, rölrika, maskrosor samt ängssyra och på fuktigare områden är tuvtåtel och smörblommor vanliga. I ån har den sällsynta musselarten *Unio crassus*, som tillhör hotkategori 2 på listan över hotade evertebrater, påträffats inom området. Nämnvärd är även den pampiga allén längs vägen mellan Trollenäs och Västra Strö, just väster om området.

Friluftslivspotential

Området är mycket väl lämpat som promenadområde och är lätt tillgängligt med bil. En stor parkering finns vid Trollenäs slottspark som är öppen för allmänheten och också värd att besöka. Framkomligheten i området är god i den norra, betade delen medan skogsdungen är svårframkomlig förutom på de befintliga markvägarna. Dessa är dock bitvis något igenvuxna och mycket leriga. På en del ställen, bland annat i gränsen mellan skogen och betesmarken, hindras framkomligheten av stängsel. Dessutom är möjligheterna att korsa vattendraget små i området.

Nödvändiga åtgärder för att bibehålla/öka natur- och rekreationsvärdena

Betet i den norra delen av området bör fortsätta och gödsling av marken undvikas. Ytterligare överföring av betesmark till åker bör heller inte ske. Skogen bör i möjligaste mån få utvecklas fritt och ett eventuellt skogsbruk bedrivs naturvårdsanpassat. För att underlätta framkomligheten kan stängselövergångar och spångar anläggas på strategiska platser så att det blir möjligt att promenera i rundor. Detta gäller främst i betesmarken i områdets norra del.

Rekreation-naturvård: Området hyser en värdefull fågelfauna som är känslig för höga störningsnivåer särskilt under häckningstiden vilket i viss utsträckning kan innebära en konflikt med bedrivandet av friluftaktiviteter.

Område 1.17

Kommun: Eslöv och Svalöv.
Läge: Ca 7 km NNV Eslöv.

Vattendrag: Saxån, Vallabäcken.
Aktualitet (tidpunkt för senaste uppgifter): 1996.

Befintliga värden: Särskilt höga naturvärden och mycket höga rekreationsvärden.

Skyddsstatus: Strandskydd råder. Området är föreslaget som naturvårdsområde i naturvårdsplanen för M-län från 1975.

Vegetationstyp/er: Bokskog, lövskog.

Områdesbeskrivning

Vallabäcken har på detta parti skurit sig djupt ner i lerskifferberggrunden och blottlagt denna, vilket gör området geologiskt intressant. Ravinen med omnejd är bevuxen med bokskog och närmast bäcken växer klibbal. Väster om ravinen finns dessutom ett artrikt silkärr där kalkrikt grundvatten springer fram. Fågelfaunan är mycket intressant. Glada och korp häckar i området och andra arter som uppehåller sig i ravinen är bland annat forsärla, kungsfiskare, strömstare och kungsörn.

Friluftslivspotential

Området är beläget omkring sju km NNV Eslöv och är lättillgängligt för den bilburne besökaren. Det utgör ett viktigt friluftsområde för framför allt Eslövsborna som också utnyttjar det flitigt för promenader.

Behov av åtgärder

Skogen bör i möjligaste mån få utvecklas fritt och skötseln inskränkas till ett minimum som krävs för att hålla stigar öppna och liknande åtgärder. Om skogsbruk bedrivs bör detta göras naturvårdsanpassat.

Område 1.18 (Farstorpsområdet)

Kommun: Eslöv.	Vattendrag: Saxåns källflöden.
Läge: Ca 8 km NNV om Eslöv.	Aktualitet (tidpunkt för senaste uppgifter): 1996.

Befintliga värden: Särskilt höga naturvärden och mycket höga rekreationsvärden.

Skyddsstatus: Området är föreslaget som naturreservat i naturvårdsplanen för M-län från 1975.

Vegetationstyp/er: Ädellövskog, gräsmark, kärr, damm.

Områdesbeskrivning

Ett cirka 35 ha stort, sammanhängande naturområde med varierande karaktär och en centralt belägen damm med rikt fågelliv, bland annat gråhakedopping och rörhöna. I den nordvästra delen ligger en starkt igenvuxen f d betesmark som varit ohävdad sedan 1962 men som ännu hyser en örtrik flora. Söder om dammen ligger ett kärr och på dess östra sida utbreder sig ett område med äldre, ekdominerad ädellövskog, också det med en intressant fågelfauna till exempel duvhök, kattuggla, nötkråka och skogsduva. Även planterad gran förekommer i området.

De botaniska värdena i området är höga både i betesmarken och ädellövskogen. Bland annat förekommer olika orkidéer, ängsskära samt gullviva. Den i hela landet mycket sällsynta kärnävan som tillhör hotkategori 2 (=sårbara arter) på listan över hotade arter i Sverige har dessutom sin artrikaste växtplats i Skåne på denna lokal.

Friluftslivspotential

Området är beläget cirka åtta km NNV Eslöv och är lättillgängligt med bil. Det utgör ett viktigt friluftsområde för framför allt Eslövsborna som också utnyttjar det flitigt för promenader.

Behov av åtgärder

Röjning av den f d betesmarken omedelbart följt av återinsatt bete. Undvikande av ytterligare granplanteringar och på sikt upphörande med granplanteringen. Friluftslivets utnyttjande av lokalen bör i möjligaste mån styras så att störningen på fågellivet minimeras.

Intressekonflikter

Rekreation-naturvård: Området hyser en värdefull fågelfauna som är känslig för höga störningsnivåer särskilt under häckningstiden vilket i viss utsträckning kan innebära en konflikt med bedrivandet av friluftaktiviteter.

Hot mot områdets natur/rekreativvärden

Ohävd: Igenväxning utgör för närvarande ett akut hot mot florans i den f d betesmarken i områdets nordvästra del.

Område 1.19

Kommun: Eslöv.

Vattendrag: Saxåns källflöden.

Läge: Ca 8 km N Eslöv.

Aktualitet (tidpunkt för senaste uppgifter): 1996.

Befintliga värden: Höga natur- och rekreativvärden.

Vegetationstyp/er: gräsmark.

Områdesbeskrivning

Ett cirka tio ha stort område vid Sjövadshus med gödslade betesmarker som omges av stengärdsgårdar. Enstaka solitärträd förekommer inom området.

Behov av åtgärder

Betesdriften bör fortsätta och eventuellt bör gödslingen upphöra.

Hot mot områdets natur/rekreativvärden

Gödsling: Gödslingen kan innebära ett hot mot de kvarvarande floravärdena i området.

Område 1.20 (Djurups ängar)

Kommun: Svalöv.

Vattendrag: Saxåns källflöden.

Läge: Ca 3 km SSO Konga.

Aktualitet (tidpunkt för senaste uppgifter): 1996.

Befintliga värden: Höga naturvärden.

Vegetationstyp/er: gräsmark.

Områdesbeskrivning

Betesmarker med värdefull flora. Bland annat förekommer ängsskära, Sankt Pers nycklar och prästkrage.

Friluftslivspotential

Inga närbelägna tätorter finns och området är svåråtkomligt varför friluftsvärdet är begränsat.

Behov av åtgärder

Området bör betas kontinuerligt och gödsling bör undvikas.

Område 2.1*

Kommun: Landskrona.

Vattendrag: Braån.

Läge: Ca 7,5 km ONO Häljarp.

Befintliga värden: Mycket höga naturvärden.

Potentiella värden: Särskilt höga rekreativvärden.

Skyddsstatus: Ingår i område av riksintresse för naturvärden. Strandskydd råder. Hela området under senare år omfattats av NOLA-avtal. Detta har nu upphört men istället har ägarna ansökt om EU-bidrag. Föreslaget som naturvårdsområde i naturvårdsplanen för M-län från 1975.

Vegetationstyp/er: Gräsmark (torräng, friskäng, fuktäng), silkärr.

Områdesbeskrivning

Området som har indelats i fyra delområden a-d utgörs av Braåns dalgång mellan Häljarpsvåtmarken och Munkebäck (se karta 8) som med undantag för en liten ohävdad samfällighet (delområde c) består av ett sammanhängande stråk betesmarker. Topografin i området karakteriseras av branta och höga slänter på västra sidan om ån som planar ut och bildar ett flackt parti närmast vattendraget. I den sydligaste delen, delområde a, är dock den västra branten något flackare och inte fullt så hög. På den östra sidan är åslänten till största delen jämnare och mera svagt sluttande. Friska jordar dominerar i området men allt ifrån torra till blöta förhållanden förekommer inom mindre ytor. Träd och buskar saknas med undantag för en rad gamla, mycket grova, hamlade vitpilar längs ån i delområde d.

Fältskiktet i delområdena a och d är tydligt gödselpåverkat, i synnerhet på de flacka partierna närmast ån, och vanliga växtarter är bland andra hundäxing, timotej, maskros, brännässla, tistlar och skräppor samt, på fuktigare mark, tuvtåtel, revsmörblomma och veketåg. I östra delen av delområde a och i den branta västslänten i delområde d förekommer fläckvis en något rikare vegetation med arter som rödven, gullhavre, höstfibbla, gulvial och liten blåkllocka. Delområde c som är ohävdad och under igenväxning är tätt bevuxet med omkring halvvannan meter höga bälten av foderlösa, brännässla, hundkåx, sträv kardvädd med flera.

Delområde b har en med övriga delområden snarlik topografi med en brant och hög slänt i den västra delen som mot öster planar ut till ett helt slätt parti närmast Braån som rinner fram i områdets östra kant. Ungefär mitt på det plana partiet går kommungränsen mellan Landskrona och Svalöv i nord-sydlig riktning. Den östra delen, som tillhör Svalövs kommun, brukas som åker medan området på landskronasidan utgörs av betesmark. Markfuktigheten är mycket varierande och växlar fläckvis mellan allt ifrån torra till blöta förhållanden. I branten och vid foten av denna finns flera små silkärspartier där rörligt grundvatten tränger fram i markytan.

Beträffande vegetationen i fältskiktet skiljer sig dock delområde d avsevärt från övriga delområden. Floran i slutningen är mycket artrik sannolikt på grund av att den branta lutningen omöjliggjort gödsling och att detta parti inte översvämmas vid högvattenflöden i ån

vilket också innebär en betydande gödsling av marken. Artsammansättningen växlar med fuktigheten och flera olika vegetationstyper förekommer inom ett mycket begränsat område.

Några mindre delar av backen hyser en torrängsvegetation och här förekommer bland annat blodnäva och brudbröd. Andra vanliga arter på de torra till friska partierna är puktörne, darrgräs, gulmåra, samt rödven och på fuktigare mark växer bland annat näbbstarr, kärrsälting och plattsäv. Vissa av de små silkärren är helt täckta med högvuxna starrarter medan andra har en mera varierad vegetation av bland annat kabbleka, tiggarranunkel och kärrstjärnblomma. I ett av silkärren förekommer även tuvstarr samt orkidén ängsnycklar. Nere på det plana, betade partiet är däremot vegetationen betydligt mera artfattig och delvis gödselpåverkad. Längs åns kanter växer ett högvuxet bälte av foderlösa, jättegröe, vass, sträv kardvädd med mera.

Friluftslivspotential

Hela området har mycket höga skönhetsvärden och har ett stort potentiellt rekreativvärde som en del i ett sammanhängande strövstråk längs ån mellan Häljarp och Asmundtorp. För närvarande är dock området tämligen svårtillgängligt och kan endast nås via Österfäladsvägens förlängning som leder fram till delområde b. I sydväst är området dessutom avskuret från Häljarpsvåtmarken av järnvägen. Däremot är framkomligheten inom området god med undantag för delområde c samt för att stängselövergångar saknas. Det finns heller inga möjligheter att korsa ån med undantag för en bro till en privat markväg inom delområde a.

Nödvändiga åtgärder för att bibehålla/öka natur- och rekreativvärdena

Betet bör fortsätta i sin nuvarande omfattning och gödsling av marken bör undvikas. Dessa skötselåtgärder är framför allt viktiga i delområde b vars värdefulla flora snabbt skulle försvinna om betet upphörde och/eller området gödslades. I detta delområde bör dessutom betesintensiteten ökas något så att vegetationen är ordentligt nedbetad även i de fuktiga områdena vid betesperiodens slut. Även den plana delen av betesmarken i delområde b, som i och för sig hyser en trivial flora, bör hållas ogödslad eftersom djuren med tiden sprider näringen över hela området. Detta genom att främst beta av den frodiga vegetationen i den gödslade delen och sedan lämna sin spillning på mindre attraktiva betespartier som därmed utsätts för indirekt gödsling.

För att skapa möjligheter att promenera till fots mellan Häljarp och Asmundtorp utan att behöva gå längs bilvägen kan en vandringsled anläggas längs ån mellan dessa orter till exempel enligt förslag i karta 8. En sådan led skulle lämpa sig väl eftersom dalgången på denna sträcka är mycket vacker och till största delen består av redan nu lättframkomliga betesmarker vilket innebär att endast en mindre arbetsinsats krävs för att iordningställa leden. Vidare behöver inga nämnvärda arealer åkermark tas i besittning. Dalgångens topografi följer dessutom förbipasserande människor för boende längs ån som därmed inte behöver uppleva någon störning i form av ökad insyn eller dylikt. Längs leden anlägges sedan stängselövergångar och spångar där så behövs. Vidare måste passage av järnvägen norr om Häljarpsvåtmarken möjliggöras. Detta kan eventuellt ske genom någon typ av spång under bron. Möjligheten till passage bör även beaktas vid om-/utbyggandet av järnvägsbron i samband med dragningen av västkustbanan.

En led skulle innebära en avsevärd förhöjning av områdets rekreativvärden och även innebära att allmänhetens tillgång till fina naturområden i trakten förbättras betydligt. En

förutsättning för att anlägga en sådan led igenom område 2.1 är dock att den även fortsätter genom område 2.2 (se detta) så att ett sammanhängande stråk bildas.

Hot mot områdets natur/rekreativsvärden

Lågt betestryck: Ett för svagt bete kan på sikt innebära ett visst hot mot den rika floran i delområde b.

Område 2.2*

Kommun: Landskrona och Svalöv. **Vattendrag:** Braån.

Läge: Ca 2,5 km SSO om Asmundtorps kyrka.

Befintliga värden: Höga naturvärden.

Potentiella värden: Särskilt höga rekreativsvärden.

Skyddsstatus: Ingår i område av riksintresse för naturvården. Strandskydd råder. Nedre delen, upp till reningsverket, är föreslaget som naturvårdsområde i naturvårdsplanen för M-län från 1975.

Vegetationstyp/er: Blandlövkog, björkskog, gräsmark.

Områdesbeskrivning

Detta område som är indelat i tre delområden (a-c) utgörs av mestadels branta och höga sluttningar på sydvästsidan av ån (se karta 8). Nordostsidan är betydligt mera flack och brukas som åker med undantag för vissa partier där skyddszoner anlagts närmast ån. Marken i området består av övervägande friska jordar och vegetationen är ohävdad. På sträckan mellan reningsverket och hembygdsgården (delområde c) är ådalen täckt av tät, snårig lövkog och busksnår och den sydöstra delen (delområde a) är björkskogsklädd i sluttningens övre del. I övrigt är området öppet förutom längs själva ån som kantas av al och olika Salixarter främst knäckepeil och korgvide.

Fältskiktet är på de flesta håll frodigt, tätt och uppemot två meter högt. Vanliga arter är nässlor, hallon och björnbär som fläckvis bildar ogenomträngliga snår samt kirsål och rosendunört. Just nedströms en större gård på sydsidan av ån i delområde b finns dock ett mera lättframkomligt parti med f d betesmarker som är inhägnade med fårstängsel. Dessa har inte betats den senaste tiden men är ännu öppna och hyser en artfattig grässväl med bland annat knylhavre. I åkröken just uppströms gården finns gott om puktörne i den här mycket branta västra åbrinken. Ytterligare uppströms planar brinken ut och sista biten upp till Hörstadsbäckens anslutningspunkt omges ån av åkermark som går ända intill vattendraget.

Friluftslivspotential

Området är för närvarande svåråtkomligt och dessutom snårigt och mycket svårt att ta sig fram i varför de nuvarande rekreativsvärdena är låga. Ådalens dramatiska topografi och vildvuxna växtlighet gör dock att området erbjuder trevliga naturupplevelser och det har höga potentiella friluftsvärden som en del i en sammanhängande vandringsled mellan Häljarp och Asmundtorp.

Nödvändiga åtgärder för att bibehålla/öka natur- och rekreativsvärdena

För att gynna friluftslivet kan en vandringsled anläggas längs ån nere i dalen genom att röja fram en stig i fältskiktet. Denna bör dras så pass högt över ån att den ligger över vattenytan

även vid högvattenflöden. Där så behövs anlägges även stängselövergångar och spångar över ån i anslutning till strövstigen. På en del mindre sträckor behöver även skyddszoner anläggas längs ån eller just ovanför åbrinken för att öka framkomligheten. En förutsättning för att en led genom detta område skall bli meningsfull är dock att den även dras genom område 2.1 (se detta) så att en sammanhängande led bildas mellan Häljarp och Asmundtorp. Det vore även önskvärt att återuppta betet i de f d hagarna nedströms gården i delområde b och att utöka betet ytterligare i dalgången eftersom området annars på sikt kommer att växa igen.

Hot mot områdets natur/rekreativvärden

Ohävd: Dalgången är för närvarande under igenväxning på hela sträckan vilket innebär ett visst hot mot flora- och rekreativvärdena.

Område 2.3*

Kommun: Landskrona och Svalöv. Vattendrag: Braån. Läge: Mellan Asmundtorp och Billeberga.

Potentiella värden: Höga naturvärden.

Skyddsstatus: Ingår i område av riksintresse för naturvärden. Strandskydd råder med vissa inskränkningar utom inne i Billeberga där detta upphävts helt.

Vegetationstyp/er: Åker, gräsmark (friskäng, fuktäng).

Områdesbeskrivning

På denna sträcka, från hembygdsgården i Asmundtorp till cirka en km öster om Billeberga, slingrar sig Braån fram genom ett mestadels flackt jordbrukslandskap. Åkanten är brant men ej så hög och kantas till övervägande del av åker eller, där ån passerar genom Billeberga, av bebyggelse. Ett undantag utgör en sträcka av betesmarker med tämligen trivial vegetation just uppströms väg 110. På sydsidan av ån övergår betesmarken mot öster i ett mindre, ohävdad område med högvuxet fältskikt av bland annat hundkäx och ytterligare uppströms tar åkermarken åter vid, bland annat flera större fält med energiskog. På norrsidan av ån sträcker sig betesmarken med undantag för en del privat tomtmark ända bort till Billeberga där två dammar anlagts i höjd med reningsverket.

Åkanterna är på större delen av sträckan tätt bevuxna med korgvide, vass, rosendunört, och andra högvuxna arter och utgör därmed en värdefull miljö för den hårt undanträngda faunan i trakten. Bland annat uppehåller sig mycket småfågel i ridån av buskar och örter, t ex steglits som livnär sig på frön bland annat ifrån de många tistlar som växer längs ån. Även enskilda exemplar av jätteloka växer längs ån.

Friluftslivspotential

Denna sträcka hyser inga större värden för friluftslivet då ån är svårtillgänglig och till största delen omges av åker. Även i betesmarkerna är framkomligheten måttlig på grund av åtskilliga stängsel utan övergångar. Möjligen kan en vandringsled anläggas längs ån mellan Asmundtorp och Billeberga men detta förutsätter att skyddszoner anläggs längs större delen av sträckan.

Nödvändiga åtgärder för att bibehålla/öka natur- och rekreativvärdena

För att öka naturvärdena kan med fördel skyddszoner anläggas längs ån på de sträckor där åkermarken idag går ända intill åkanten. Jättelökan bör hållas under uppsikt och vid behov bekämpas.

Hot mot områdets natur/rekreativsvärden

Rationellt jordbruk: Brukandet av marken som åker ända intill vattendraget medför ökad erosionsrisk och risk för deposition av gödsel- och bekämpningsmedel i ån samt ökat läckage av näringsämnen från omgivande mark.

Område 2.4*

Kommun: Svalöv, Eslöv.

Vattendrag: Braån.

Läge: Ca 3 km SO Svalövs centrum.

Befintliga värden: Särskilt höga naturvärden.

Potentiella värden: Mycket höga rekreativsvärden.

Skyddsstatus: Strandskydd råder förutom i nordöstra delen. EU-bidrag har sökts för delar av området.

Vegetationstyp/er: Gräsmark (torräng, friskäng, fuktäng).

Områdesbeskrivning

Området utgörs av Braåns dalgång från fastigheten Ingelstorp 1:1 till Torsnäs gård (se karta 9) med undantag för kräftodlingen just öster om landsvägen. Slänterna ner mot ån, som här upptas av mycket vackra betesmarker, har en varierande topografi med omväxlande flacka och branta partier och ån har på flera ställen ett mycket välutvecklat meandrande förlopp. Marken är mestadels frisk men alltifrån torra till fuktiga förhållanden förekommer.

Träd och buskar saknas med undantag för en del mindre dungar eller ridåer i slänternas övre delar. Dessa dungar består både av barr- och lövträd och är av stort värde för traktens småfåglar. Fältskiktet är väl nedbetat ända ner i ån med undantag för den lilla västligaste fastigheten (Torrlösa 29:2) som ännu är öppen men är ohävdad och börjat växa igen. Floran är mestadels ganska artfattig men en del intressanta partier med en artrik torrängsflora förekommer emellertid i slänterna på sydsidan av ån (delområde a och b). I delområde b finns bland annat gullviva, sommarfibbla, darrgräs, vildlin och brudbröd. I delområde a finns partivis en snarlik vegetation. Floran i detta delområde har dock tills nyligen varit hårt trängd då marken här i stor utsträckning varit igenvuxen med buskar och träd. Dessa har nu glädjande nog röjts bort vilket ger den rika örtfloran möjlighet att fortleva och expandera på platsen.

En stor del av betesmarkerna i området är dessutom kulturhistoriskt intressanta då de fordom har varit översilningsängar och de gamla bevattningskanalerna på vissa partier är väl bevarade. I närheten av gården Ängalid finns planer på att restaurera det gamla ängavattningssystemet. Söder om Ängalid finns även några igenvuxna f d kräftodlingsdammar i vilka det finns planer på att återskapa en öppen vattenspegel med ekonomiskt stöd från Svalövs kommun.

Friluftslivspotential

Området har mycket stora skönhetsvärden och framför allt partiet öster om kräftodlingen lämpar sig väl som promenadområde för allmänheten. För närvarande är dock området svårt

att komma åt varför rekreationsmöjligheterna är begränsade. Framkomligheten inom området är god fränsett att möjligheter att korsa ån saknas liksom övergångar till den stora mängd taggträdsstängsel som satts upp i området. Om översilningssystemet restaureras kommer sannolikt visningar av området att anordnas med demonstrationer av hur detta bruk av ängsmarker fordom utfördes. Detta kan då i sig göra området väl värt att besöka och medföra en ytterligare höjning av dess rekreationsvärde.

Nödvändiga åtgärder för att bibehålla/öka natur- och rekreationsvärdena

Bete bör även i fortsättningen bedrivas i hela området och gödsling av marken bör undvikas. Det sistnämnda är särskilt viktigt i de floristiskt mest intressanta partierna, delområdena a och b. I delområde a behöver den nyligen utförda rönningen sannolikt följas upp ett antal år framåt för att hindra björnbär och liknande arter från att etablera sig på de röjda ytorna. Det är också viktigt att spåren av de gamla översilningssystemen bevaras. Från friluftssynpunkt är det angeläget att området görs mera lättillgängligt för allmänheten. Vidare behöver ett flertal stängselövergångar och spångar anläggas på strategiska platser i området öster om kräftodlingen så att hela detta parti blir lätt framkomligt. Alternativt kan eventuellt vissa av taggträdsstängslen tas bort.

Hot mot områdets natur/rekreationsvärden

Gödsling och skuggning: Delar av området hotas i viss utsträckning av gödsling som har en negativ inverkan på floravärdena. I delområde a hotas torrängsfloran dessutom av skuggning från omkringstående dungar av träd och buskar.

Område 2.5 (Pålsbo äng)

Kommun: Svalöv.	Vattendrag: Braåns källflöden (Torrlösabäcken).
Läge: Ca 4 km ONO Svalöv.	Aktualitet (tidpunkt för senaste uppgifter): 1996.

Befintliga värden: Mycket höga naturvärden.

Vegetationstyp/er: gräsmark.

Områdesbeskrivning

Området består av en ängsekskog med rik vårflora samt öppna betesmarker med mycket värdefull vegetation, bland annat smörbollar, och orkidéerna Sankt Pers nycklar, nattviol och tvåblad.

Friluftslivspotential

Området är svårtillgängligt och har därför ett begränsat värde för friluftslivet.

Behov av åtgärder

Skogen bör i möjligaste mån få utvecklas fritt och bete bör bedrivas kontinuerligt i den öppna delen. Gödsling bör undvikas.

Område 3.1*

Kommun: Svalöv.	Vattendrag: Svalövsbäcken.
Läge: Ca 1 km SV Svalövs centrum.	

Befintliga värden: Höga naturvärden.

Potentiella värden: Mycket höga rekreativsvärden.

Skyddsstatus: EU-bidrag för skyddszoner har sökts för hela åsträckan.

Vegetationstyp/er: gräsmark.

Områdesbeskrivning

Detta område utgörs av Svalövsbäcken och dess närmaste omgivning från Felestad till reningsverket (se karta 10). Området är relativt flackt fram till åkanten som dock är brant och omkring två till tre m hög. Bäckan har på en stor del av denna sträcka tidigare kantats av åker och vallodlingar men under det senaste året har markägaren anlagt sex meter breda skyddszoner längs vattendraget för att erhålla EU-bidrag.

I områdets södra del omges ån, med undantag för vissa delar av reningsverkstomten, på båda sidor av betesmarker och längst i sydväst finns en mindre talldunge. Utöver talldungen finns inga träd eller buskar i området och fältskiktet som är väl nedbetat i både betesmarken och skyddszonerna är triviale och tydligt gödselpåverkat. På den nordvästra sidan av ån håller för närvarande en ny ledning till reningsverket på att grävas ned och skyddszonen på denna sida är oframkomlig tills detta arbete avslutats. Det utgående vattnet från reningsverket mynnar direkt i ån vilket medför förhöjda kväve- och fosforhalter i vattendraget närmast nedströms om utsläppet.

Friluftslivspotential

Mot bakgrund av bristen på rekreativsmöjligheter i naturmiljö inom närområdet har detta område ett stort potentiellt friluftsvärde som promenadstråk på gångavstånd för boende i södra Svalöv. Området är relativt lättillgängligt och framkomligheten är god längs hela sträckan.

Nödvändiga åtgärder för att bibehålla/öka natur- och rekreativsvärdena

Området bör även fortsättningsvis betas i nuvarande omfattning och gödsling av betesmarken bör undvikas. För att öka tillgängligheten för allmänheten kan en promenadstig anläggas längs bäcken i området. Eventuellt kan strövstigen även dras vidare i åkerkanten i norra änden av reningsverksfastigheten så att det blir möjligt att promenera i en runda (se förslag på karta 10). Om en promenadstig dras i skyddszonerna kan ett alternativ vara att undanta dessa från bete och istället slå gräset årligen. Fördelen med detta är att promenerande slipper konfronteras med betesdjuren. Om slåtter inte kan bedrivas i skyddszonerna är det dock viktigt att dessa betas och inte lämnas helt utan hävd. Stigen behöver eventuellt kompletteras med någon stängselövergång.

Hot mot områdets natur/rekreativsvärden

Utsläpp: Utsläppet från Svalövs reningsverk innebär ett visst hot mot faunan och florin i vattendraget genom förhöjda fosfor och kvävehalter, vilket leder till ökad tillväxt, risk för syrebrist med mera.

Område 3.2*

Kommun: Svalöv.

Vattendrag: Svalövsbäcken med källflöden.

Läge: Ca 1 km NNO Svalöv.

Befintliga värden: Höga naturvärden.

Potentiella värden: Särskilt höga rekreativvärden (om Svalövssjön anläggs).

Skyddsstatus: EU-bidrag för skyddszoner har sökts.

Vegetationstyper: åker med skyddszon, blandlövskog.

Områdesbeskrivning

Detta område utgörs av en längre sträcka längs Svalövsbäcken och dess förgreningar från Linåkersskolan till och med Tegelgravarna i väster och upp till Karatoftaområdet (område 3.3) i öster (se karta 11). På området närmast norr om skolan, mellan väg 106 och järnvägen, som idag består av flacka åkermarker finns planer på att anlägga en mindre sjö inom den närmaste framtiden. Norr därom rinner Svalövsbäcken och dess biflöde, som båda är starkt utträtade, fram genom åkermark tillhörande Svalöf-Weibull AB. Under 1996 har dock en sex m bred skyddszon anlagts utmed vattendragens båda sidor för vilket ägaren ansökt om EU-bidrag.

I nordöstra änden ligger ett område kallat tegelgravarna invid bäcken. Detta utgörs av en fuktig sänka som är ett f d lertag vilket nu helt vuxit igen med ogenomträngliga buskage främst bestående av olika Salixarter. Omedelbart söder om själva tegelgravarna finns smärre ytor med planterad gran och öppna ruderalmarker där allsköns bråte har tippats. På de sistnämnda ytorna växer bland annat gråbo, åkertistel och olika klöverarter. Tegelgravarna med omnejd är idag av stor vikt som tillflyktsort för fågel- och viltfaunan som är hårt trängd i traktens fullåkersbygd och vid inventeringen sågs här bland annat en mängd fågelarter samt rådjur.

Friluftslivspotential

Platsen för den planerade sjön hyser för närvarande inga värden för friluftslivet. Dock kan detta bli ett mycket attraktivt område med möjligheter till promenader och andra aktiviteter om sjön anläggs. Området skulle då även kunna bli värdefullt som studieobjekt vid naturstudier för elever på de närbelägna låg-, mellan- och högstadieskolorna. Sträckorna längs ån har tidigare inte heller hyst några möjligheter till friluftsliv då åkern nått ända intill vattendragen. Tack vare skyddszonerna är det nu möjligt att färdas längs bäckarna och landskapet har därmed blivit mera tillgängligt för allmänheten.

Nödvändiga åtgärder för att bibehålla/öka natur- och rekreativvärdena

Trots att EU-bidraget inte innefattar några sådana krav är det angeläget att en viss hävd sker i skyddszonerna utmed bäckarna eftersom dessa annars snabbt växer igen och blir svåra eller omöjliga att färdas i. Längs den östra fåran kan en strövstig anläggas i skyddszonen vilket skulle skapa ett trevligt promenadstråk och en genväg ut till Karatoftaområdet som därmed skulle bli lättare att nå till fots för boende i Svalöv. Bråten just söder om tegelgravarna bör röjas bort. Vidare bör de intilliggande granplanteringarna inte utvidgas och nyplantering av gran efter avverkning bör heller inte ske.

Hot mot områdets natur/rekreativvärden

Ohävd: Igenväxning av skyddszonerna till följd av utebliven hävd.

Område 3.3

Kommun: Svalöv.

Vattendrag: Svalövsbäcken, Torrlösabäcken.

Läge: Ca 2 km NO Svalöv.

Aktualitet (tidpunkt för senaste uppgifter): 1996.

Befintliga värden: Särskilt höga natur- och rekreationsvärden.

Skyddsstatus: Svenstorpsområdet kommer inom kort att avsättas som kommunalt naturreservat.

Vegetationstyp/er: gräsmark, kärr, granplantering.

Områdesbeskrivning

Detta cirka 160 ha stora område består egentligen av tre sammanhängande delområden, Svenstorp, Karatofta och Höjebacke, med prägel av det äldre kulturlandskapet. På vissa delar finns ogödslade betesmarker med en artrik flora av hed- och torrängskaraktär. Även fågellivet är rikt bland annat med ett stort antal häckande sångare. Svenstorpsområdet i den nordöstra delen har köpts upp av kommunen och skall bli kommunalt reservat. En skötselplan är redan upprättad och området som tidigare varit starkt igenvuxet har röjts kraftigt och betet har återinförts. I norra delen av detta område har tidigare funnits ängsgentiana men det är osäkert huruvida denna art överlevt ohävden eller ej.

På Höjebacke som utgör områdets södra del har tills nyligen funnits ett hjorthägn. Detta är nu borttaget och området betas nu endast av några hästar vilket gynnat örtfloran. Bland annat har Sankt Pers nycklar, som inte tålde det mycket hårda betestrycket från hjortarna, ökat kraftigt. Den nordvästra delen, Karatoftaområdet, består av delvis ogödslade betesmarker och en del granplanteringar. På vissa platser går berggrunden, som utgörs av kambrisk sandsten, i dagen. Här har även Karatofta gamla by varit belägen. Av denna finns dock inte längre något kvar med undantag för en del gamla kulturväxter. Hela området har beskrivits utförligt i en bok av Svalövs fältbiologer med titeln ”Karatofta en bok om Karatofta-Svenstorp-Höjebacke”.

Friluftslivspotential

Området har ett mycket högt värde för friluftslivet och utnyttjas flitigt för promenader främst av Svalövsbor. Det har även ett stort värde som undervisningslokal vid naturstudier för skolor i Svalöv. Området är lättframkomligt och ligger på cykelavstånd från Svalövs centrum.

Behov av åtgärder

Området behöver betas kontinuerligt och gödsling bör undvikas. Granplanteringarna bör inte utökas och befintliga planteringar bör på sikt överföras till tidigare markanvändning.

Hot mot områdets natur/rekreationsvärden

Lågt betestryck: Igenväxning på grund av för svagt bete utgör ett visst hot mot delar av området.

Område 3.4 (Barmossen)

Kommun: Svalöv.

Vattendrag: Svalövsbäckens källflöden.

Läge: Ca 5 km NNV Svalövs centrum.

Aktualitet (tidpunkt för senaste uppgifter): 1996.

Befintliga värden: Mycket höga naturvärden.

Skyddsstatus: Delar av området skyddas enligt kulturminneslagen.

Vegetationstyp/er: björkskog.

Områdesbeskrivning

Mossen, som utgör Svalövsbäckens källflöde är idag bevuxen med tät björk- och alskog. Området har floristiska värden samt ett rikt fågelliv och är även ett viktigt tillhåll för det hårt trängda viltet i trakten. På flera platser invid mossen finns dessutom spår av boplatser från maglemosekulturen (8000-6000 f Kr) under äldre stenåldern vilket gör den kulturhistoriskt mycket intressant.

Friluftslivspotential

Området är svårframkomligt på grund av den täta vegetationen och mindre väl lämpat för friluftsliv.

Behov av åtgärder

Området bör i möjligaste mån få utvecklas fritt.

Område 4.1*

Kommun: Landskrona.

Vattendrag: Hörstadsbäcken/Örstorpsbäcken.

Läge: Mellan Asmundtorp och Råga Hörstad.

Befintliga värden: Höga natur- och rekreationsvärden.

Potentiella värden: Mycket höga rekreationsvärden.

Skyddsstatus: EU:s miljöstöd har sökts på delar av betesmarken.

Vegetationstyp/er: Gräsmark (friskäng, fuktäng), planerad våtmark, damm, blandlövskog, åker.

Områdesbeskrivning

Ett mycket variabelt område (se karta 12) med omväxlande öppna gräsmarker (delområdena d, f, g), blandlövskog (b, e), åker (a) samt ett parti med fuktig, öppen mark (c) och till väster om detta en liten nyanlagd damm. I delområde a har majs odlats under 1996 och här växte vid inventeringen även denna grödas följeslagare, det sällsynta åkerogräset hönshirs. Delområde b är huvudsakligen täckt av lövträd varav asp dominerar men även al, ask och alm är vanliga. Mitt i området, i anslutning till den gamla järnvägsvallen som lagts om till cykelbana, finns ett litet öppet parti som är täckt av vackra exemplar av kungsljus. Mest rör det sig om så kallade hybridsvärmar, d v s korsningar i olika kombinationer, främst av grenigt och mörkt kungsljus. Vissa individ förefaller dock vara tämligen ”rena” exemplar av grenigt kungsljus som är mycket sällsynt och tillhör hotkategori 2 (=sårbara) på den nationella rödlistan. Den andra skogsdungen, delområde e, domineras av alm som står tätt uppe på höjden i sydost men glesas ut mot ån till där marken är täckt av täta nässelbälten.

Delområde d och g utgörs av öppna betesmarker förutom den branta åbrinken på Hörstadsbäckens sydsida i delområde g som bitvis är tätt albevuxen. Fältskiktet är mestadels trivialt. Nämnvärt är dock ett stort bestånd av blåtag i delområde g. Delområde f utgörs av ett gammalt grustag som numera är gräsbevuxet och slåträs regelbundet. Här är marken sandig och hyser arter som oxtunga, skatnäva och olika kungsljus. Delområde c utgörs av ett fuktigt

parti utmed Örstorpsbäcken som invallats och enligt planerna skall omvandlas till våtmark genom att vatten pumpas in från bäcken. Området var vid inventeringen bevuxet med jättegröe, bredkaveldun, vasstarr och vass. Syftet med våtmarksprojekt, liksom med den nyanlagda dammen, är att dessa skall fungera som kvävefällor och minska näringshalten i vattnet genom naturliga reningsprocesser.

Friluftslivspotential

Området har i sin helhet en mycket stor friluftslivspotential då det utgörs av ett sammanhängande naturmarksstråk mellan, och i anslutning till, Asmundtorp och Råga Hörstad och kan nås till fots av ett stort antal människor. Även för närbelägna skolor i Asmundtorp kan området vara av intresse som undervisningslokal vid naturstudier. Det är lättillgängligt och framkomligheten är mestadels god, även i den västra delen där flera markvägar finns i delområde b och i åkerkanten i delområde a. Dock saknas stängselövergångar på några platser liksom möjligheter att korsa bäcken.

Nödvändiga åtgärder för att bibehålla/öka natur- och rekreationsvärdena

Betet bör fortsätta i delområdena d och g och det gamla grustaget (f) bör hållas öppet liksom partiet med kungsljus i delområde b. Skogsområdena bör i möjligaste mån få utvecklas fritt och våtmarksprojektet bör fullbordas. För att underlätta för friluftslivet kan stängselövergångar och spångar anläggas på strategiska platser (se karta 12) så att möjligheterna att promenera i rundor ökar. Vallarna som omger delområde c bör vidare slås så att de blir lätt framkomliga.

Område 4.2*

Kommun: Landskrona.	Vattendrag: Örstorpsbäcken.
Läge: Omedelbart N och NO Asmundtorp.	

Befintliga värden: Höga naturvärden.

Potentiella värden: Höga rekreationsvärden.

Skyddsstatus: 10-åriga avtal har tecknats under 1991 mellan markägare och kommunen om anläggande av 5 m breda skyddszoner utmed bäcken på hela sträckan.

Vegetationstyp/er: Åker med skyddszon, ohävdad öppen mark, blandlövskog, granskog,

Områdesbeskrivning

Detta område sträcker sig utmed Örstorpsbäcken från väg 1146 och uppströms till fruktodlingen på fastigheten Norra Möinge 1:20 norr om väg 17. Bäcken är på hela sträckan kraftigt rätad och rinner fram genom ett flackt landskap. Marken närmast ån utgörs till övervägande del av åkermark med undantag för fem meter breda skyddszoner som anlagts utmed ån på senare år. I höjd med Asmundtorps samhälle kantas ån på flera sträckor av lövskogsdungar och täta bälten med bland annat nässlor, kirskål och rosendunört medan på andra partier bebyggelsen når ända ner till ån. I höjd med idrottsplatsen finns en granplantering på den södra och beteshagar på den norra sidan av ån.

Just nedströms väg 110 på sydsidan av ån ligger ett nybyggt villaområde där en gräsmatta anlagts mellan husen och vattendraget. De skyddszoner som anlagts utmed ån har bitvis börjat växa igen, till exempel på sydsidan av bäcken just öster om väg 1146 där skyddszonen vid

inventeringen var täckt med täta bestånd av åkertistel och gråbo. Vanliga arter i och invid åfåran är korgvide, vass, rosendunört och sträv kardvädd.

Friluftslivspotential

Området är för närvarande svårframkomligt på långa sträckor till följd av bebyggelse och tät vegetation. Även i de befintliga skyddszonerna är framkomligheten mestadels låg eftersom dessa vanligen inte hävdas och därför börjat växa igen. Ån erbjuder dessutom inga större skönhetsvärden där den i snörräta fåror med branta kanter rinner fram genom åkerlandskapet och de nuvarande friluftsvärdena i detta område får därför anses måttliga. Dock hyser den tätortsnära delen av sträckan ett högt potentiellt rekreativsvärde då det utgör ett ”naturområde” på gångavstånd för boende i Asmundtorp.

Nödvändiga åtgärder för att bibehålla/öka natur- och rekreativsvärdena

För att minska näringsläckaget till bäcken från den omgivande åkermarken bör alla befintliga skyddszoner, där så inte redan är fallet, förses med en tät grässvål som regelbundet bör hävdas. Detta skulle även öka allmänhetens tillgänglighet till landskapet i trakten och därmed öka bäckens idag låga friluftsvärde väsentligt. I den tätortsnära delen av området kan en gångstig röjas fram längs ån för att underlätta möjligheterna till promenader i naturmiljö för boende i Asmundtorp.

Område 5.1*

Kommun: Kävlinge.

Vattendrag: Välabäcken.

Läge: Omedelbart NO Dösjebro.

Befintliga värden: Mycket höga naturvärden.

Potentiella värden: Mycket höga rekreativsvärden

Skyddsstatus: Ligger inom område av riksintresse för naturvärden.

Vegetationstyp/er: Blandlövs-skog, tallskog, rödekskog, björkhagar, gräsmark.

Områdesbeskrivning

Området utgörs av ett parti med omväxlande öppna och skogsbevuxna områden i Välabäckens dalgång. I den västra delen, vid Folkets hus, finns en för faunan värdefull blandlövdunge bland annat bestående av ett parti gamla bokar och en enorm poppel. Den västra änden är också den enda sträcka där Välaån/bäcken ännu har kvar ett orört meandrande förlopp vilket ytterligare ökar dess naturvärde. Områdets östra del är mestadels täckt av artfattiga tallplanteringar medan mittpartiet domineras av björkhagar och öppna betesmarker. Området är tämligen flackt med undantag för själva åkanten som bitvis är brant. Vanliga arter längs ån är vass, rosendunört, och älgört. Utseendet i området kommer dock i stor utsträckning att förändras under de närmaste åren då den nya järnvägen mellan Malmö och Göteborg, den så kallade västkustbanan, skall dras genom området.

Friluftslivspotential

Områdets östra skogspartier är svårframkomliga på grund av tät undervegetation. Även blandlövdungen vid Folkets hus är förhållandevis tät och snårig och dessa partier erbjuder därför inga större rekreativsvärden. Den mellersta delens björkhagar och betesmarker är däremot mera lättframkomliga och har ett högt potentiellt friluftsvärde. Hela området, med

undantag för marken närmast Folkets hus, är dock för närvarande svårtillgängligt. Rekreativvärdena hotas dessutom av den planerade järnvägsdragningen genom området.

Nödvändiga åtgärder för att bibehålla/öka natur- och rekreativvärdena

För att områdets värden skall bibehållas efter Väst kustbanans tillkomst är det viktigt att banverket förmås kompensera friluftsintraset genom att göra området söder om spåret strövvänligt och lättframkomligt, till exempel genom att anlägga stigar och spångar över ån.

Hot mot områdets natur/rekreativvärden

Exploatering: Dragningen av västkustbanan genom området i omedelbar närhet till Vålabäcken vars lopp på vissa sträckor, där en orörd meandrande fåra ännu finns kvar, måste ändras. Detta ingrepp kommer att ha en negativ inverkan på områdets natur- och rekreativvärden som till fullo bör kompenseras för de intrång som järnvägsbyggandet medför.

Område 5.2

Kommun: Kävlinge.	Vattendrag: Vålabäcken.
Läge: Ca 2 km OSO Dösjebro.	Aktualitet (tidpunkt för senaste uppgifter): 1993

Befintliga värden: Mycket höga naturvärden och höga rekreativvärden.

Skyddsstatus: Del av området föreslås som naturreservat i naturvårdsplanen för M-län från 1975. I naturvårdsplanen för Kävlinge kommun föreslås att hela området knyts till det angränsande naturreservatet Dagstorps mosse (område 5.3).

Vegetationstyp/er: Gräsmark, lövskog, rikkärr.

Områdesbeskrivning

Ett område just väster om Dagstorps mosse med betesmarker, lövskog samt ett igenväxande rikkärr.

Behov av åtgärder

Rikkärret behöver röjas och hela området utom lövskogspartierna behöver betas kontinuerligt. Vidare bör gödsling undvikas.

Hot mot områdets natur/rekreativvärden

Ohävd och uppodling: Igenväxning hotar floravärdena i rikkärtsdelen.

Område 5.3* (Dagstorps mosse)

Kommun: Kävlinge.	Vattendrag: Vålabäcken.
Läge: Ca 2,5 km OSO Dösjebro.	

Befintliga värden: Särskilt höga naturvärden och höga rekreativvärden.

Skyddsstatus: Området är sedan december 1992 avsatt som naturreservat och ligger inom område av riksintresse för naturvården.

Vegetationstyp/er: Rikkärr.

Områdesbeskrivning

Detta område utgörs av ett litet extremrikkärr med synnerligen artrik och värdefull vegetation. Terrängen är flack och marken är fuktig eller blöt och på vissa partier mycket sumpig. Bland de många sällsynta växter som finns i området kan nämnas svarttåg och stor ögontröst som båda tillhör hotkategori 1 (=akut hotade arter) på den nationella röda listan samt en mängd andra sällsynta arter som majviva, kärrknipprot, axag och de sällsynta *Salix*arterna blek- sand- och rosmarinvide. Det floristiskt mest intressanta partiet av mossen avsattes som naturreservat i december 1992.

Tyvärre delas mossen mitt itu av järnvägen och delar av området har under senare år periodvis varit obetade. När den nya västkustbanan är klar att tas i bruk, enligt planerna år 2000, kan det dock bli aktuellt att ta bort den gamla banvallen vilket skulle ha en positiv effekt på området. Det är dock viktigt att hänsyn tas till områdets synnerliga naturvärden vid ett eventuellt rivningsarbete. Bland annat bör tunga maskiner inte användas om inte marken är ordentligt tjälad då dessa kan orsaka svåra skador på både marken och floran i de sumpiga områdena.

Friluftslivspotential

Reservatsområdet ligger omkring två respektive tre km från Dösjebro och Kävlinge och är lätt tillgängligt för allmänheten via en markväg. Det finns även skyltar som informerar om vilka regler som gäller i reservatet. På grund av den höga fuktigheten, avsaknaden av stängselövergångar samt av att järnvägen går tvärs igenom reservatet och är ganska svår att korsa är dock framkomligheten begränsad i området som därför är mindre attraktivt att vistas i.

Nödvändiga åtgärder för att bibehålla/öka natur- och rekreationsvärdena

En skötselplan har upprättats för området i samband med reservatsbildningen och skötseln bör bedrivas i enlighet med denna. De viktigaste åtgärderna är att ingen gödsling sker och att området betas kontinuerligt med ett betestryck som hela tiden hålls på en för floran optimal nivå. Med anledning av områdets synnerligen värdefulla vegetation bör åtgärder som underlättar och ökar friluftslivsaktiviteter undvikas inom detta område. Möjligen kan det vara lämpligt att anlägga en del stängselövergångar på strategiska platser.

Hot mot områdets natur/rekreationsvärden

Inga direkta hot föreligger mot reservatet så länge skötselplanen åtföljs.

Område 5.4*

Kommun: Kävlinge.

Vattendrag: Välabäcken.

Läge: Ca 3 km NV Kävlinge.

Befintliga värden: Höga naturvärden.

Skyddsstatus: Ligger inom område av riksintresse för naturvården.

Vegetationstyp/er: Gräsmark (friskäng, fuktäng).

Områdesbeskrivning

Området är beläget strax nordost om Dagstorps mosse och består av öppna betesmarker i anslutning till ett av Välabäckens biflöden. Marken i området är flack med omväxlande friska och fuktiga partier. Betet förefaller ha varit något för svagt på senare tid och fältskiktet är bitvis tämligen högvuxet. Vanliga arter är bland andra tuvtåtel, rödven, åkertistel och veketåg. Orkidén ängsnycklar är tidigare uppgivits från området.

Friluftslivspotential

Området är lätt tillgängligt från markvägar och framkomligheten är god. Dock är området i sig för litet som promenadområde och avskuret från andra närliggande naturområden av åkermark och det är därför för närvarande mindre attraktivt som friluftsområde.

Nödvändiga åtgärder för att bibehålla/öka natur- och rekreationsvärdena

Betet bör intensifieras och gödsling av marken bör undvikas.

Hot mot områdets natur/rekreationsvärden

Lågt betestryck: Igenväxning till följd av för svagt bete samt gödsling utgör ett visst hot mot områdets floravärden.

Område 5.5*

Kommun: Kävlinge.

Vattendrag: Välabäcken.

Läge: Ca 3 km NV Kävlinge.

Befintliga värden: Höga naturvärden.

Vegetationstyp/er: Gräsmark (friskäng, fuktäng), aspskog.

Områdesbeskrivning

Detta område ligger strax NO om det föregående och består av före detta betesmarker längs Välabäcken som nu börjat växa igen. Den västra delen avgränsas mot söder av en brant, cirka tre m hög slänt men i övrigt är området flackt. Marken varierar mellan friska och fuktiga förhållanden. Ett dike löper över området i nord-sydlig riktning och längs detta finns en gammal rostig taggtråd. Vegetationen är numera ohävdad och under igenväxning. Norr om ån finns en liten dunge med unga aspar och enstaka exemplar av vårtbjörk har börjat växa upp söder om ån. Fältskiktet är vildvuxet och drygt meterhögt. Dominerande arter är mjölkört, kvickrot, rödven, åkertistel samt, närmare ån, foderlost, gråbo och nässlor. Dragningen av västkustbanan kommer enligt planerna att passera över norra kanten av området.

Friluftslivspotential

Området nås i öster av en markväg men är för närvarande svårframkomligt. Då västkustbanan dessutom sannolikt kommer att dras över området är detta mindre väl lämpat som friluftsområde.

Nödvändiga åtgärder för att bibehålla/öka natur- och rekreationsvärdena

Fältskiktet i området behöver slås varefter betet snarast bör återinsättas.

Hot mot områdets natur/rekreationsvärden

Ohävd: Igenväxning till följd av det upphörda betet utgör ett akut hot mot den lågvuxna örtfloran i området.

Område 5.6*

Kommun: Kävlinge.

Vattendrag: Välabäcken.

Läge: Ca 3,5 km NNV Kävlinge.

Befintliga värden: Mycket höga naturvärden och höga rekreationsvärden.

Skyddsstatus: EU-bidrag har sökts och NOLA-avtal har tidigare varit tecknat på betesmarken.

Vegetationstyp/er: Gräsmark (friskäng), damm, sumplövskog.

Områdesbeskrivning

Området består av Allarps mölla med omgivande sumplövskog samt Välabäckens dalgång uppströms möllan till kommungränsen. Både möllan och den tillhörande gamla kvarndammen som nyligen har restaurerats är av stort kulturhistoriskt intresse. Intill kvarndammen finns även en nyligen anlagd bevattningsdamm. Uppströms möllan upptas den tämligen flacka dalgången av friska betesmarker. Träd och buskar saknas på detta parti förutom en gles rad gamla, hamlade pilar och några mycket stora popplar längs bäcken. Fältskiktet är väl nedbetat och betet bedrivs ända ner i ån. Vanliga arter är bland andra vitklöver och maskrosor men även smörbollar har uppgivits från området.

Friluftslivspotential

Hembygdsföreningen arrangerar ibland visningar av kvarnen som är väl värda att besöka. För övrigt är dock området svårtillgängligt för allmänheten och något litet för att i sig erbjuda goda promenadmöjligheter.

Nödvändiga åtgärder för att bibehålla/öka natur- och rekreationsvärdena

Betet bör fortsätta i nuvarande omfattning och intensitet och gödsling bör undvikas. Detta är särskilt viktigt i områden med värdefull flora, till exempel smörbollar.

Område 6.1*

Kommun: Eslöv.

Vattendrag: Långgropen.

Läge: Ca 500 m SO Trollenäs slott.

Befintliga värden: Mycket höga naturvärden.

Skyddsstatus: Strandskydd råder.

Vegetationstyp/er: Blandlövskog.

Områdesbeskrivning

Området, som är av stor betydelse för traktens fauna, utgörs av en bäckravin längs Långgropen strax sydost om Trollenäs slott. De branta och höga slänterna ner mot ån domineras av lövskog, bland annat alm och ask. Buskskiktet som bitvis är ganska tätt och ger skogen ett snårigt intryck består till stor del av små exemplar av samma arter som i

trädsiktet. Fältsiktet är av varierande sammansättning och täckningsgrad. På partier med glest träd- och busksikt dominerar ofta hallon, nässlor och kirskål. Markfuktigheten varierar mellan friska och fuktiga förhållanden och i botten på ravinen finns en del mindre sankmarker. Ovanför ravinen tar åkermark vid på båda sidor om ån.

Friluftslivspotential

Området är på grund av sin branta topografi och täta vegetation svårt att färdas i. Då det dessutom är svårtillgängligt är detta område mindre väl lämpat som friluftsområde. För mycket aktiviteter kan även medföra att flera störningskänsliga djurarter, som redan är hårt undanträngda i landskapet, skyr området vars naturvärden därmed skulle minska.

Nödvändiga åtgärder för att bibehålla/öka natur- och rekreationsvärdena

Området bör i möjligaste mån få utvecklas fritt och ett eventuellt skogsbruk bör ske naturvårdsanpassat.

Område 6.2*

Kommun: Eslöv.

Vattendrag: Långgropen.

Läge: Ca 2 km NO Eslöv.

Befintliga värden: Mycket höga naturvärden och höga rekreationsvärden.

Potentiella värden: Mycket höga rekreationsvärden.

Skyddsstatus: Strandskydd råder.

Vegetationstyp/er: Gräsmark (friskäng, fuktäng), alskog, åker.

Områdesbeskrivning

Området omfattar en cirka 1,5 km lång sträcka av Långgropens dalgång som mestadels utgörs av betesmarker (se karta 13). Topografin är mycket varierande i området. Åslänterna är relativt flacka i väster men öster om vägen mot gården Gullarp, är syd-, och bitvis även nordslänten, brant och hög. Ett mycket kuperat område, med en mängd små kullar finns på ett parti i områdets mitt (delområde a) där ån också har ett mycket välutvecklat meandrande förlopp med stora skönhets- och landskapsbildmässiga värden. Marken är mestadels frisk och välbetad ända ner i ån. Träd och buskar saknas förutom ett mindre bestånd med al och fläder i delområde a. Vegetationen i fältsiktet är till största delen trivial och tydligt gödselpåverkad. Vanliga arter är bland andra engelskt rajgräs, ogräsmaskros, röllika, rödven och smörblomma.

Friluftslivspotential

Området har ett stort potentiellt värde som promenadstråk på cykelavstånd, cirka två km, för boende i norra och östra Eslöv eftersom det finns få övriga naturområden i närheten av staden. Området är lättillgängligt och kan nås både från Östra Asmundtorp och Gullarp. Dock är möjligheterna till bilparkering begränsade. Även framkomligheten i området är god fränsett att det saknas stängselövergångar och att det finns få möjligheter att korsa vattendraget.

Nödvändiga åtgärder för att bibehålla/öka natur- och rekreationsvärdena

Betet bör fortsätta i den nuvarande omfattningen och gödsling av marken bör undvikas, framför allt i områden som inte gödslats tidigare. För att underlätta möjligheterna till rekreation kan ett promenadstråk med tillhörande stängselövergångar och spångar anläggas i första hand i områdets östra del (se karta 13).

Område 6.3

Kommun: Eslöv.	Vattendrag: Långgropen.
Läge: Ca 3 km N Eslöv.	Aktualitet (tidpunkt för senaste uppgifter): 1996.

Befintliga värden: Mycket höga naturvärden.

Skyddsstatus: Åsryggen i områdets södra del är föreslaget som naturvårdsområde i naturvårdsplanen för M-län från 1975.

Vegetationstyp/er: björkskog.

Områdesbeskrivning

En före detta mosse där torvbrytning tidigare bedrivits men där en björkdominerad sumpskog nu har bildats. Området omfattar cirka 25 ha och är av stort värde för fågel- och viltfaunan i trakten. Längs områdets sydkant löper en åsrygg som utgör en förlängning av Bosarps jär och just söder om åsryggen ligger en damm vid ett biflöde till Långgropen som anlades 1992 i syfte att minska näringshalten i vattnet.

Behov av åtgärder

Undvikande av ytterligare dikningar. Skogen bör i möjligaste mån få utvecklas fritt och om skogsbruk förekommer bör detta bedrivas miljöanpassat.

Område 6.4

Kommun: Eslöv.	Vattendrag: Långgropens källflöden, Blekebacken.
Läge: Ca 4 km NNO Eslövs centrum.	Aktualitet (tidpunkt för senaste uppgifter): 1996.

Befintliga värden: Särskilt höga naturvärden.

Skyddsstatus: Har omfattats av NOLA-avtal sedan 1991 och EU-bidrag har sökts för delar av området.

Vegetationstyp/er: gräsmark.

Områdesbeskrivning

En kuperad, ohävdad blandlövhage längs Blekebacken bevuxen med ek, al, apel och slån som mot öster övergår i öppen betesmark. Det cirka fem ha stora området är ogödslat och har en intressant flora. Mest anmärkningsvärd är förekomsten av den synnerligen sällsynta humlesugan som är klassad som akut hotad, kategori 1 på den röda listan över hotade arter, och endast förekommer på fem lokaler i hela landet, varav samtliga i Skåne.

Behov av åtgärder

Viss röjning bör ske i blandlövhagen följt av återinfört bete i hela området.

Hot mot områdets natur/rekreativvärden

Ohävd: Igenväxning hotar floravärdena i delar av området.

Område 6.5 (Kastberga äng)

Kommun: Eslöv.	Vattendrag: Långgropens källflöden, Blekebacken.
Läge: Ca 3 km NO Eslöv.	Aktualitet (tidpunkt för senaste uppgifter): 1996.

Befintliga värden: Särskilt höga naturvärden.

Skyddsstatus: EU-bidrag har sökts och området har tidigare omfattats av NOLA-avtal.

Vegetationstyp/er: gräsmark

Områdesbeskrivning

En cirka tre ha stor, öppen betesmark längs Blekebacken med enstaka solitärträd och artrik, värdefull flora. Bland annat förekommer smörbollar, ängsskära, ängsnycklar och den mycket sällsynta humlesugan som här har en av sina fem växtplatser i landet. I områdets västra del är dock vegetationen delvis gödselpåverkad. Ett mindre parti längs bäcken slåttas årligen av Eslövsbygdens naturvårdsförening. I bäcken finns rester av ett gammalt kvarndämme från 1600-talet varför området även är kulturhistoriskt intressant.

Behov av åtgärder

Fortsatt bete och slåtter samt undvikande av gödsling.

Område 6.6

Kommun: Eslöv.	Vattendrag: Långgropens källflöden, Blekebacken.
Läge: Ca 3,5 km NO Eslöv.	Aktualitet (tidpunkt för senaste uppgifter): 1996.

Befintliga värden: Särskilt höga naturvärden.

Vegetationstyp/er: Granskog, lövskog, gräsmark.

Områdesbeskrivning

Ett cirka 63 ha stort område som tidigare utgjorts av betesmarker omväxlande med dungar av ek och bok. Idag har merparten av de gamla lövträden avverkat och delar av området är planterat med gran. Floran är dock fortfarande intressant med förekomst av ängsskära, smörbollar, nattviol och grönvit nattviol samt den mycket sällsynta humlesugan. Området genomrinnas av Blekebacken som bitvis har ett meandrande förlopp och på vissa ställen har skurit sig ner i lerskifferberggrunden och bildat raviner. Skogen är även av stort värde för traktens djurliv.

Behov av åtgärder

Floran bör gynnas genom bete och/eller slåtter, vid behov kompletterat med röjning. I första hand bör åtgärderna inriktas på de områden där humlesugan växer. Gödsling bör inte ske i

området. Gran bör inte nyplanteras efter avverkning och på sikt bör området återföras till sitt tidigare utseende med öppna betesmarker och lövdungar. Skogsbruk i området bör bedrivas miljöanpassat.

Område 6.7

Kommun: Eslöv.	Vattendrag: Långgropens källflöden, Blekebäcken.
Läge: Ca 4 km NO Eslöv.	Aktualitet (tidpunkt för senaste uppgifter): 1996.

Befintliga värden: Höga natur- och rekreationsvärden.

Skyddsstatus: EU-bidrag har sökts.

Vegetationstyp/er: gräsmark.

Områdesbeskrivning

En cirka åtta ha stor, numera ohävdad och igenväxande blandlövhage som dock ännu hyser stora botaniska värden. Bland annat förekommer smörbollar, ängsskära och ängsnycklar. Även mer hedartade partier med stagg och knägräs finns i området.

Behov av åtgärder

Hela området bör röjas varefter ett tillräckligt intensivt bete omedelbart bör återinsättas.

Hot mot områdets natur/rekreationsvärden

Ohävd: Igenväxning utgör för närvarande ett akut hot mot florán i området som dock förhoppningsvis kan undanröjas om sökta EU-bidrag erhålles.

Område 6.8

Kommun: Eslöv.	Vattendrag: Långgropens biflöden.
Läge: Ca 2 km SV Stehag.	Aktualitet (tidpunkt för senaste uppgifter): 1996.

Befintliga värden: Höga naturvärden.

Skyddsstatus: EU-bidrag har sökts och området har tidigare omfattats av landskapsvårdsavtal.

Vegetationstyp/er: gräsmark.

Områdesbeskrivning

Ett 2,7 ha stort område beläget på åns norra sida söder om järnvägen. Marken är stenig, svagt sluttande och partivís fuktig. I den betade, norra delen av området är vegetationen ännu välhävdad medan den södra delen nu är ohävdad och under igenväxning. Inom området finns även en så kallad gropavall av kulturhistoriskt intresse.

Behov av åtgärder

Betet bör återinföras i den södra delen, vid behov föregånget av en röjningsinsats, och i framtiden bedrivas kontinuerligt i hela området. Gödsling bör undvikas.

Hot mot områdets natur/rekreativsvärden

Ohävd: Igenväxning hotar floravärdena i del av området.

Område 6.9

Kommun: Eslöv.

Vattendrag: Långgropens källflöden.

Läge: Ca 3 km VNV Stehag.

Befintliga värden: Höga naturvärden.

Vegetationstyp/er: gräsmark.

Områdesbeskrivning

Ett litet område längs bäcken bevuxet med ask och fin flora av bland annat orkidéer.

Behov av ytterligare inventeringar

Till grund för detta arbete ligger, som nämnts i inledningen, antagandet att möjligheterna till långväga transporter i framtiden kommer att minska och behovet av närrekreativsområden därmed kommer att öka. Mot bakgrund av detta antagande är det angeläget att befintliga och potentiella natur- och rekreativsområden längs Saxån-Braåns vattensystem uppmärksammas så att de kan skyddas. Detta särskilt eftersom en betydande del av de kvarvarande naturområdena i slättbygden är koncentrerade just till de större åarnas dalgångar.

De inventeringar som utförts i samband med detta arbete har på grund av begränsade medel endast omfattat vissa utvalda delar av vattendraget. Åtskilliga av de sträckor som inte inventerats hyser dock sannolikt höga värden och vore av stort intresse att undersöka för att få en mera komplett bild av natur- och rekreativsvärdena längs Saxån-Braåns vattendrag. Exempel på sådana intressanta sträckor är: Saxån mellan Saxtorp och Trä, mellan Reslöv och Trollenäs samt norr om Västra Strö, Braån i höjd med Teckomatorp samt Långgropen med biflöden just norr om Eslöv.

Källor

Aronsson, M. Hallingbäck T. & Mattsson J-E. 1995. Rödlistade växter i Sverige 1995.

ArtDatabanken, Uppsala, 271 pp.

Björklund, G. 1996. Svalövs naturskyddsförening. Muntl uppg.

Christerson, M. 1996. Lantbruk, länsstyrelsen i M-län. Muntl uppg.

Edelstam, C. 1995. Ängar. Biologisk mångfald och variation i odlingslandskapet.

Jordbruksverket.

Ehnström, B. Gärdenfors, U. & Lindelöw, Å. 1993. Rödlistade evertebrater i Sverige 1993.

Databanken för hotade arter. Statens lantbruksuniversitet, Uppsala.

Ekologgruppen HB. 1986. Saxån-Braåns avrinningsområde - en kunskapssammanställning.

Länsstyrelsen i M-län.

Ekologgruppen HB. 1990. Förslag till landskaps- och vattenvårdande åtgärder inom Saxån-Braåns avrinningsområde.

Ekologgruppen HB. 1990. Natur i Landskrona.
 Ekologgruppen HB. 1990. Naturinventering i Kävlinge kommun.
 Emanuelsson, K. 1996. Miljöenheten, länsstyrelsen i M-län. Muntl uppg.
 Emanuelsson, U. Bergendorff, C. Carlsson, B. Lewan, N. & Nordell, O. 1985. Det skånska kulturlandskapet. Signum, Lund.
 Floraväktarverksamheten i Skåne. 1996. Floraväktarverksamheten i Skåne. Årsrapport 1995. Lunds botaniska förening, Medlemsblad 1996:1.
 Fältbiologerna, Svalöv. 1978. Karatofa en bok om Karatofa-Svenstorp-Höjebacke. Lund.
 HyGeNa Landskapsanalyser. 1990. Naturen i mellanskåne en inventering och bedömning. Mellanskånes kommunalförbund, MSK.
 Johansson, O & Hedín, P. 1991. Restaurering av ängs- och hagmarker. Naturvårdsverket, Solna.
 Kraft, J. 1996. Floran i Landskrona kommun. Lund.
 Ljungberg, P. 1996. Miljöförvaltningen, Svalövs kommun. Muntl uppg.
 Löf, J. 1996. Kommunekolog, Eslövs kommun. Muntl uppg.
 Mattiasson, G. 1996. Naturvårdsdirektör, miljöenheten, länsstyrelsen i M-län. Muntl uppg.

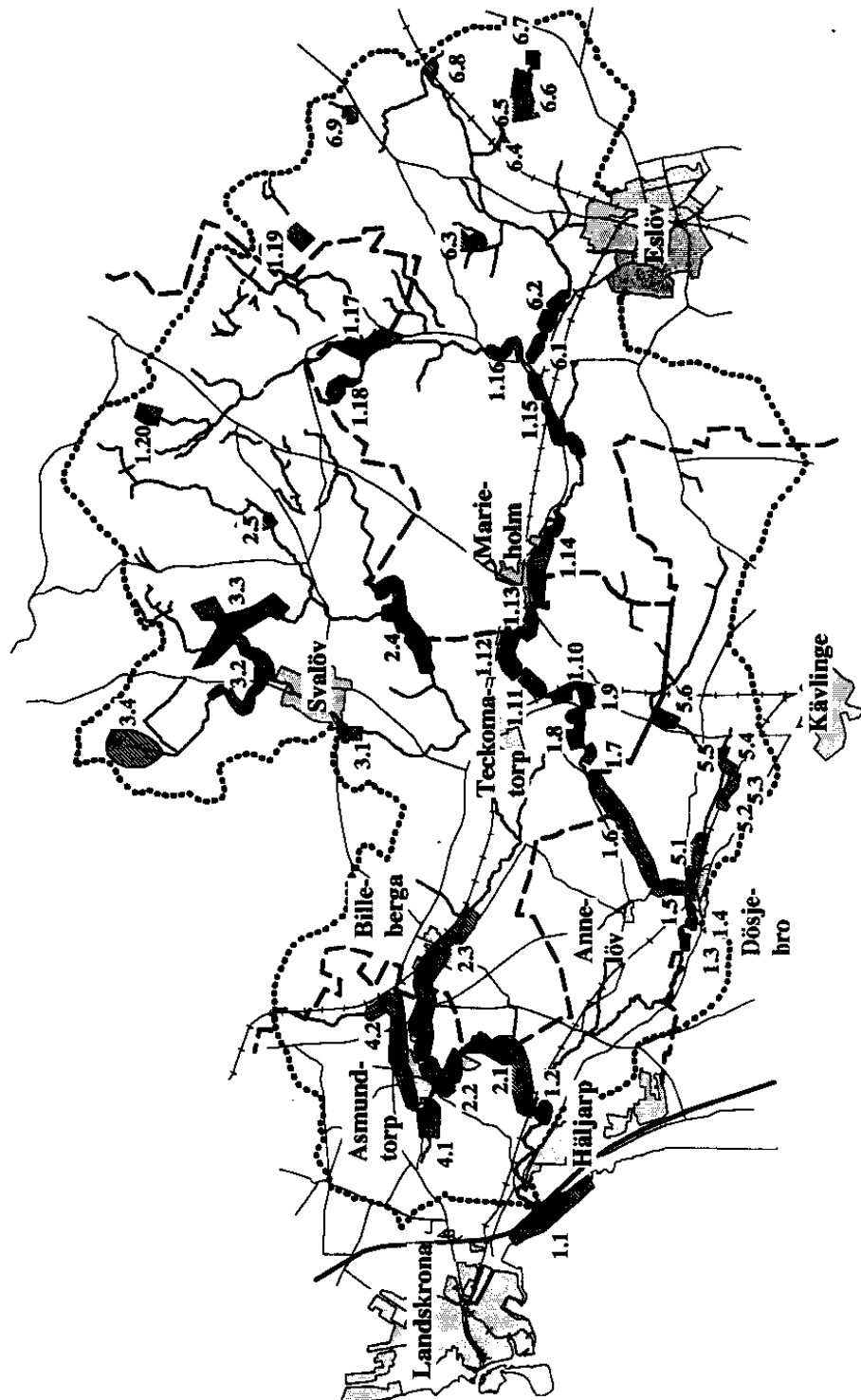
Miljönämnden, Kävlinge kommun. 1993. Naturvårdsplan för Kävlinge kommun.
 Nilsson, C. miljö- och hälsoskyddsförvaltningen i Eslövs kommun. 1996. Naturvårdsprogram för Eslövs kommun Del I: Dokumentationsdel.
 Nilsson, J. 1996. Miljöenheten, länsstyrelsen i M-län. Muntl uppg.
 Nordell, O. 1996. Kommunekolog, Landskrona kommun. Muntl uppg.
 Olsson, M. 1996. Miljöförvaltningen i Svalövs kommun. Muntl uppg.
 Persson, B-G. 1996. Eslövbygdens naturskyddsförening. Muntl uppg.
 Rasmusson, C. 1991. Åtgärdsförslag för reducering av Kväve- och fosforhalterna i Saxån inom Eslövs kommun.
 Sanzén B. 1996. Miljö- och hälsoskyddschef, Kävlinge kommun. Muntl uppg.
 Sjöberg, S-L. 1996. Miljöenheten, länsstyrelsen i M-län. Muntl uppg.
 Wihlborg, A. 1996. Bitr länsantikvarie, miljöenheten, länsstyrelsen i M-län. Muntl uppg.

Bilaga 1

Kartor

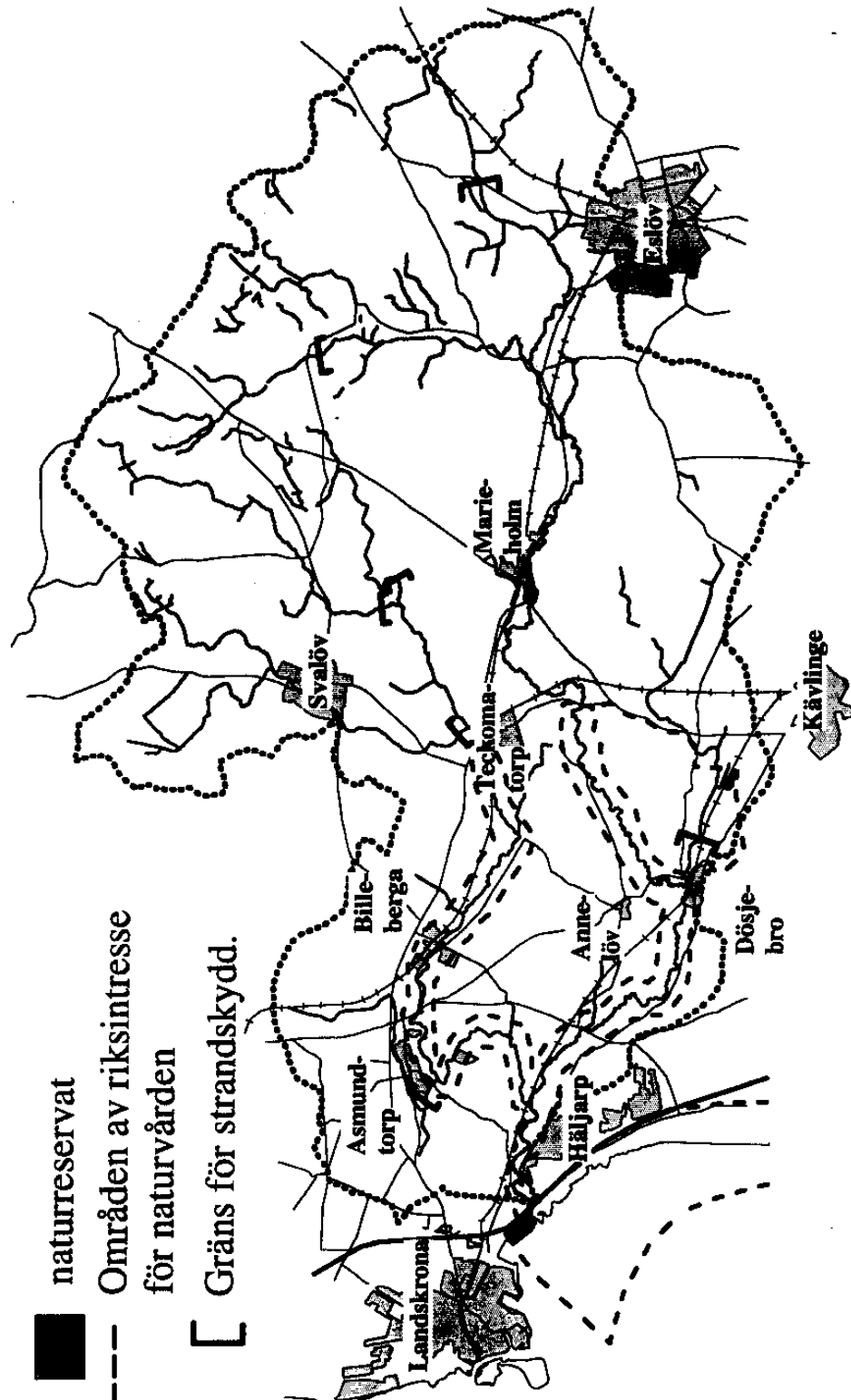
Karta 1 skala 1:150 000

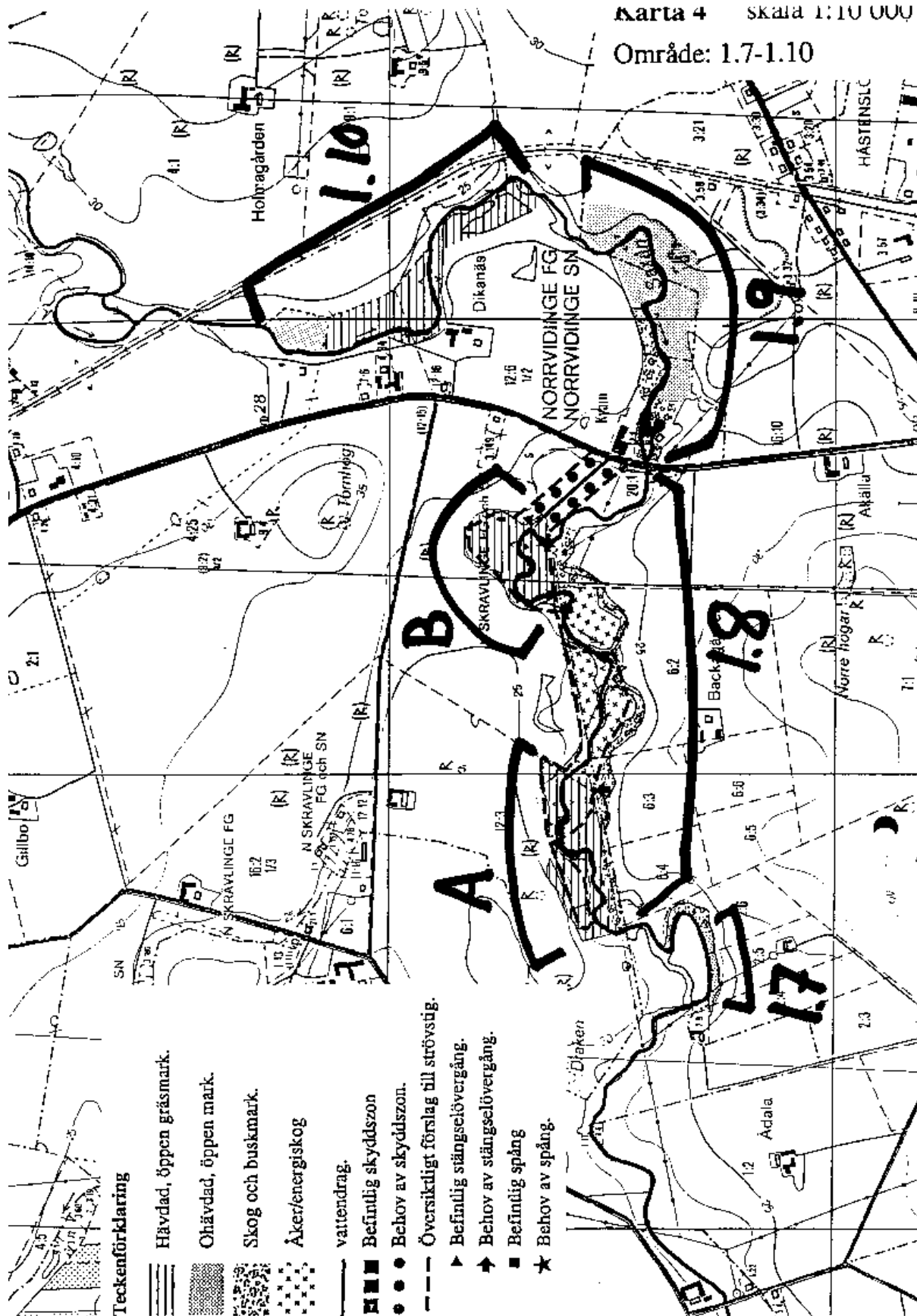
Översikt över Saxån-Braåns avrinnings-
område och samtliga beskrivna områden

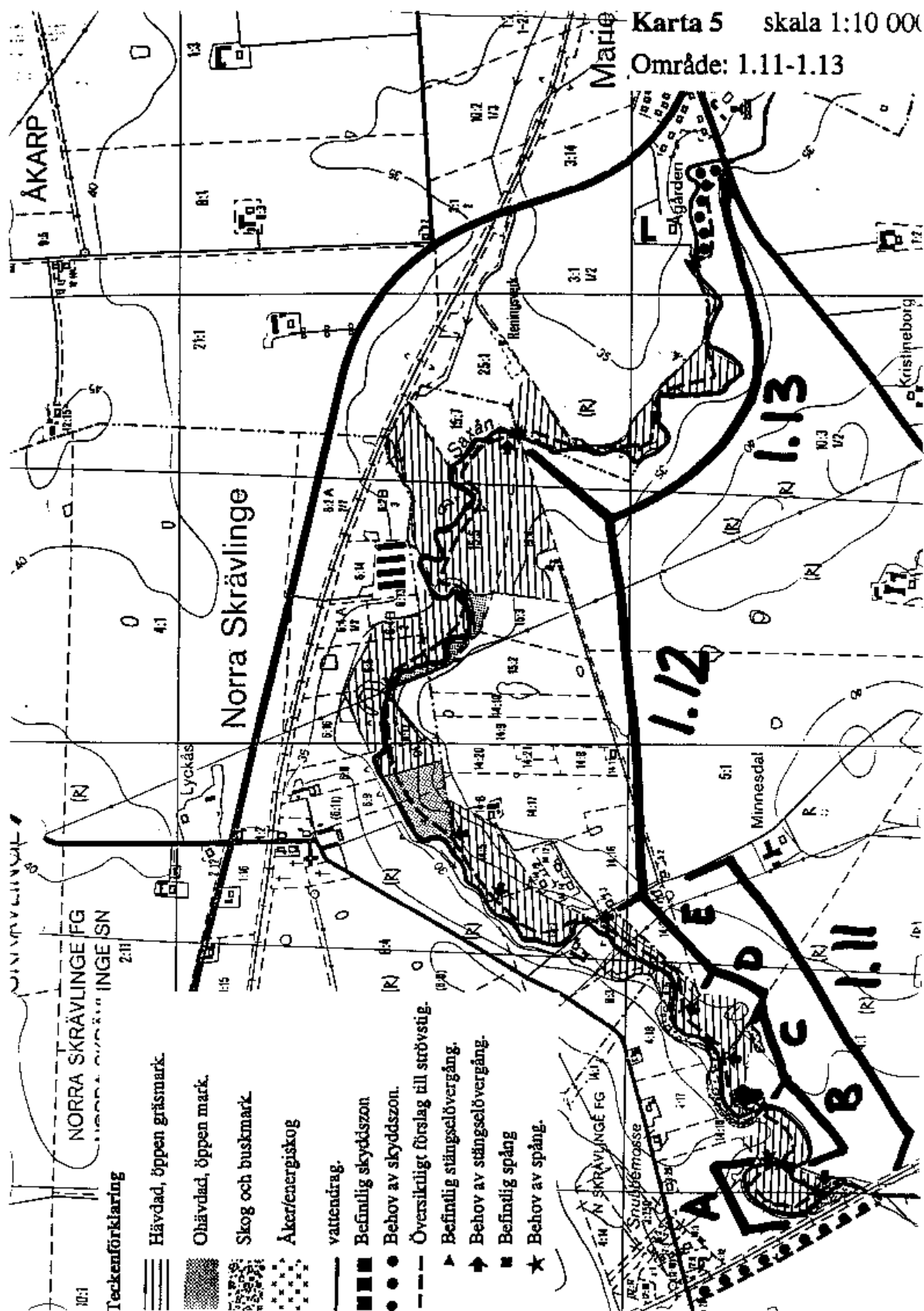

Karta 2 skala 1:150 000

Översikt över naturreservat, områden av riksintresse och strandskyddets täckning i Saxån-Braåns avrinningsområde.

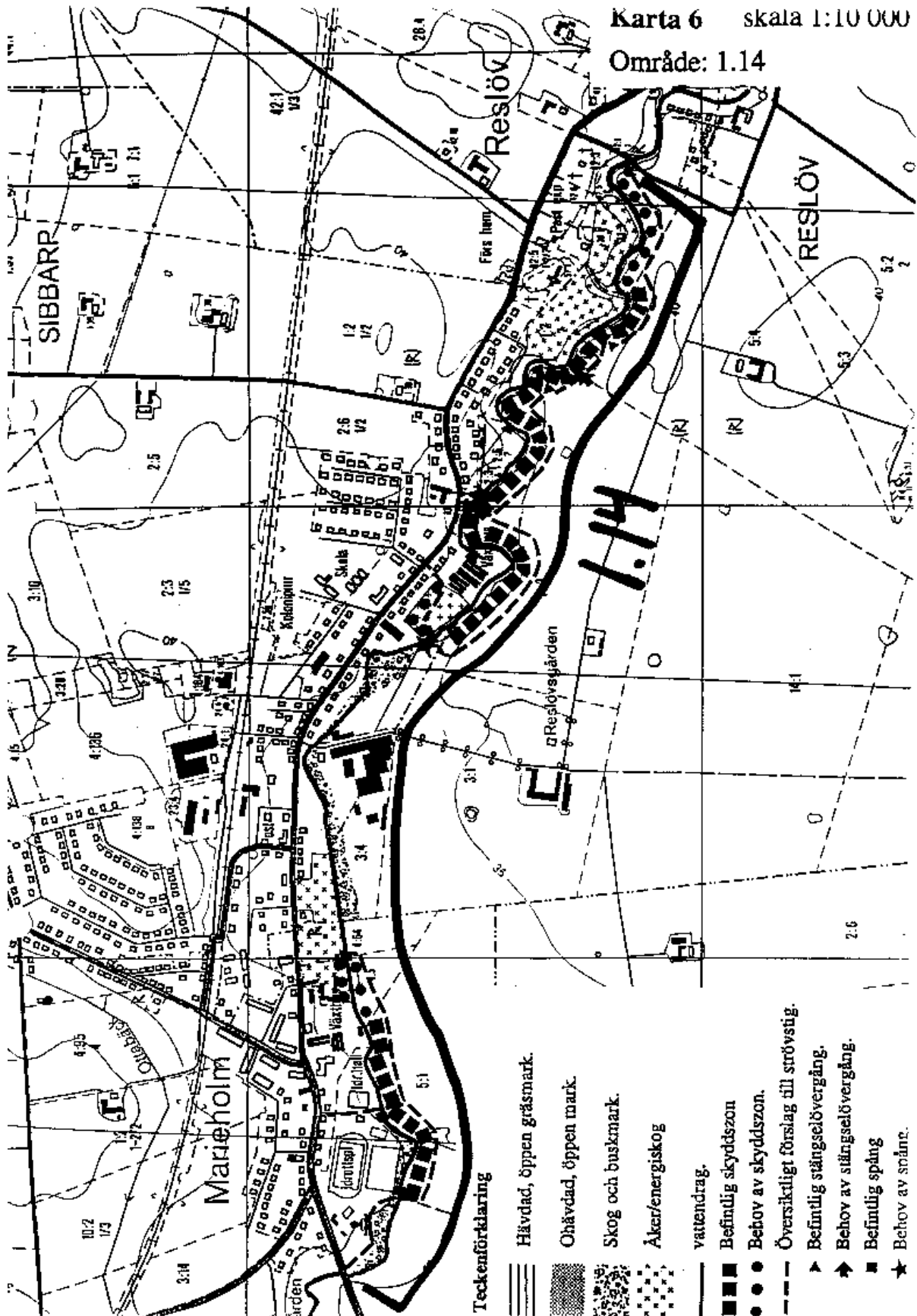

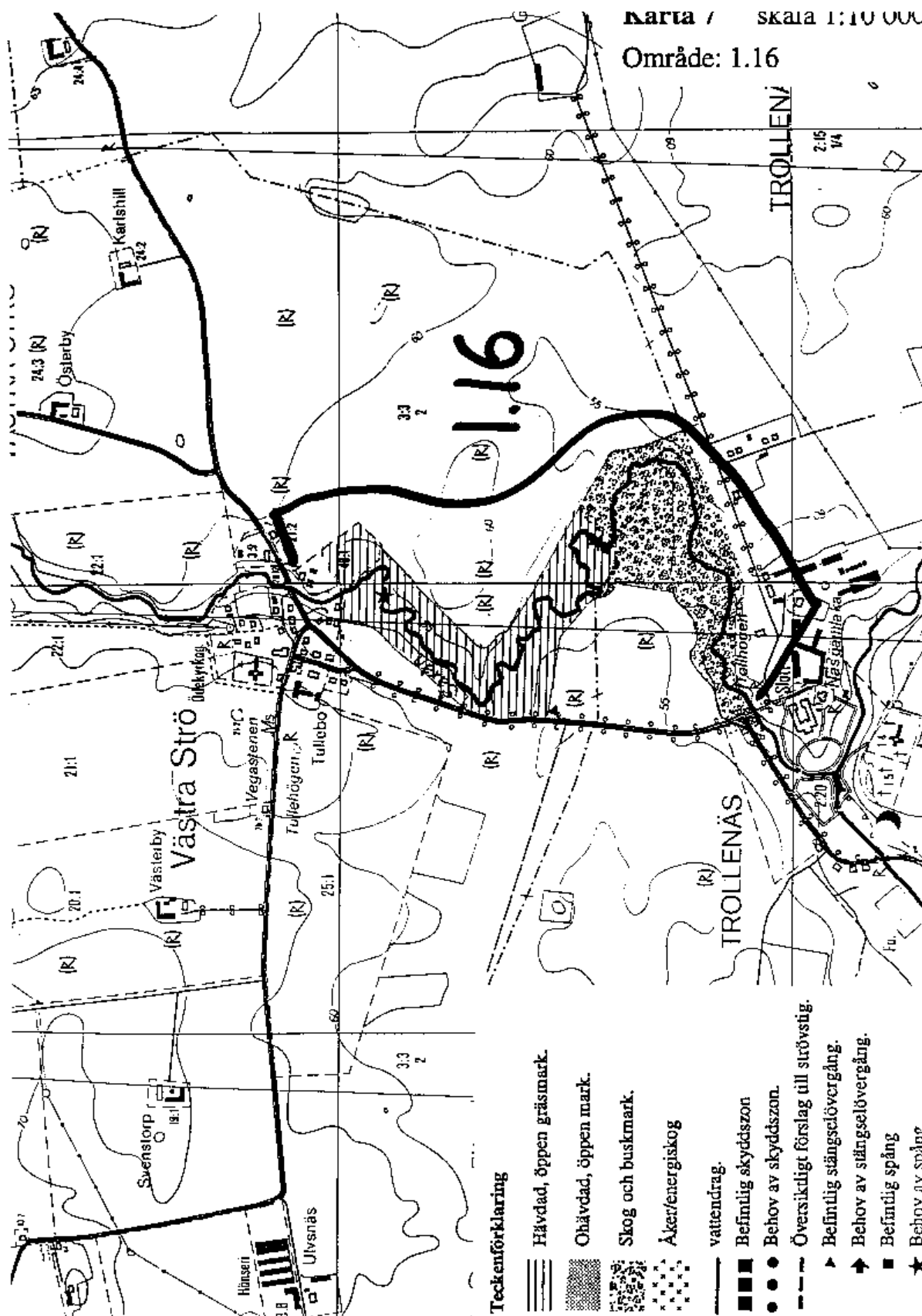

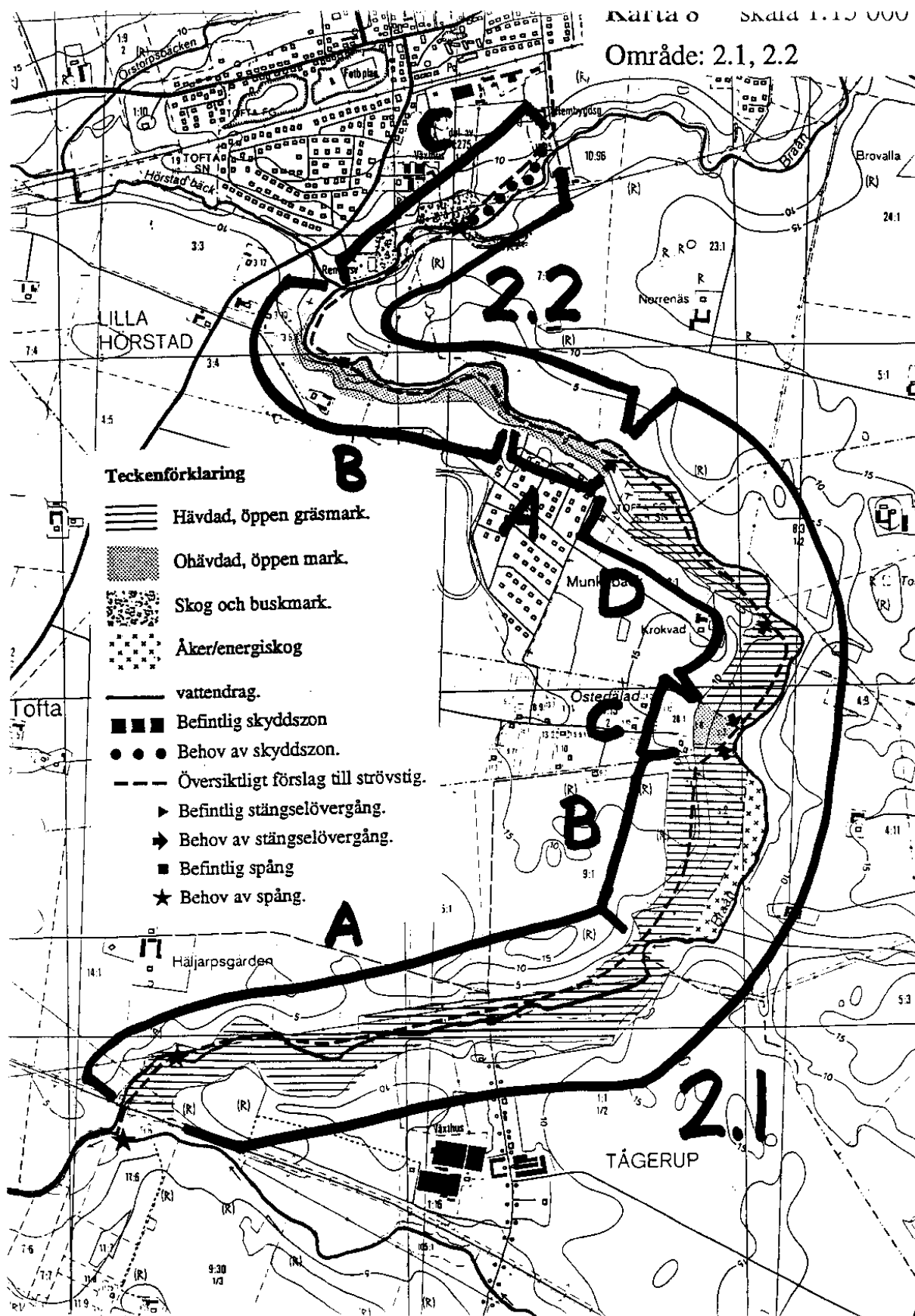

Karta 6 skala 1:10 000

Område: 1.14

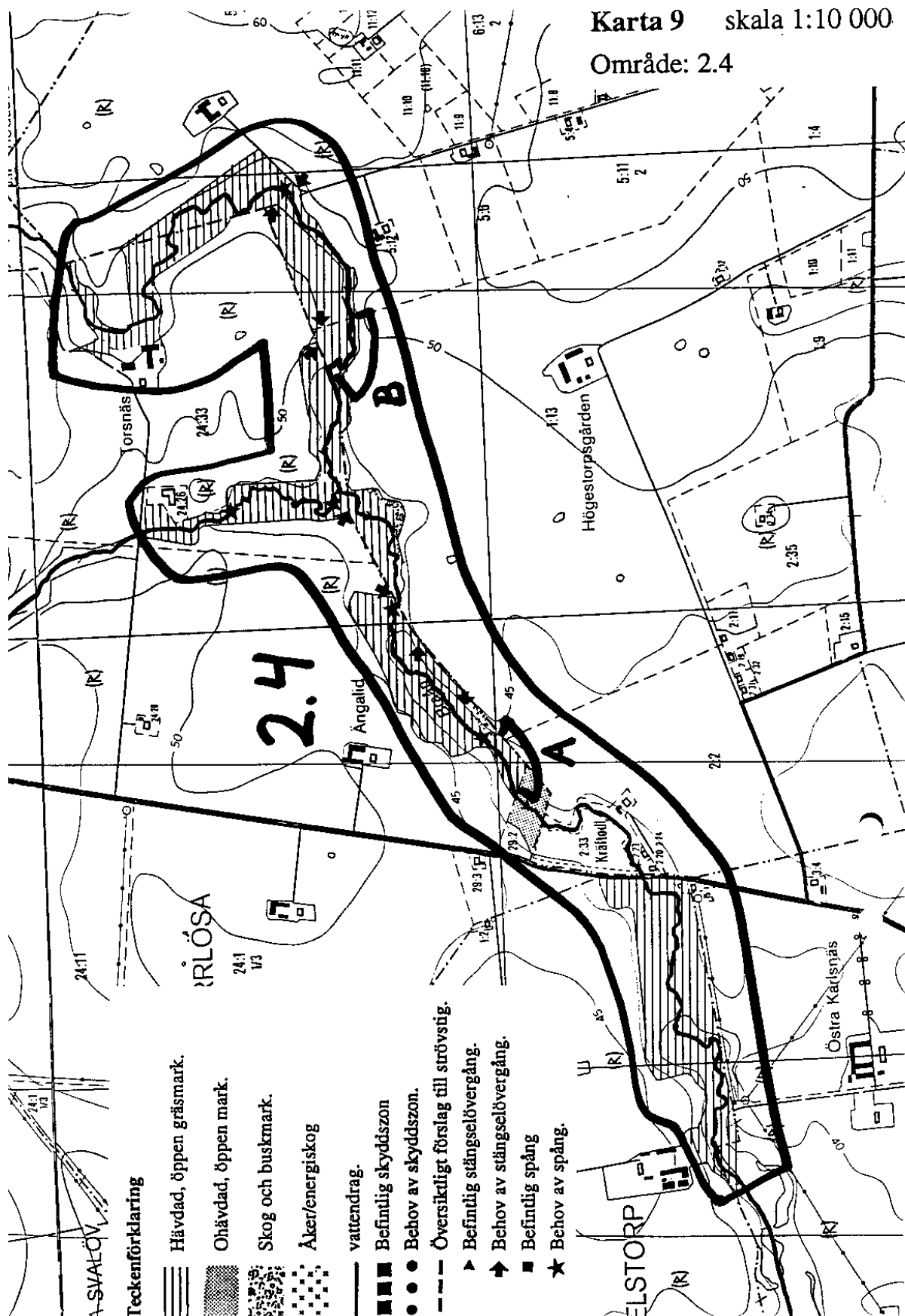

Karta 9 skala 1:10 000

Område: 2.4

Karta 10 skala 1: 10 000
Område: 3.1

Felestad

3.1

Killeberg

Almbäcka

Höganäs

Akersnäs

Felestad

Grängsgränd

Källsgränd

Översiktligt förslag till strövstug.

► Befintlig stängselsövergång.

➔ Behov av stängselsövergång.

■ Befintlig spång

★ Behov av spång.

Öppen gräsmark

Öppen mark

Skog och buskmark

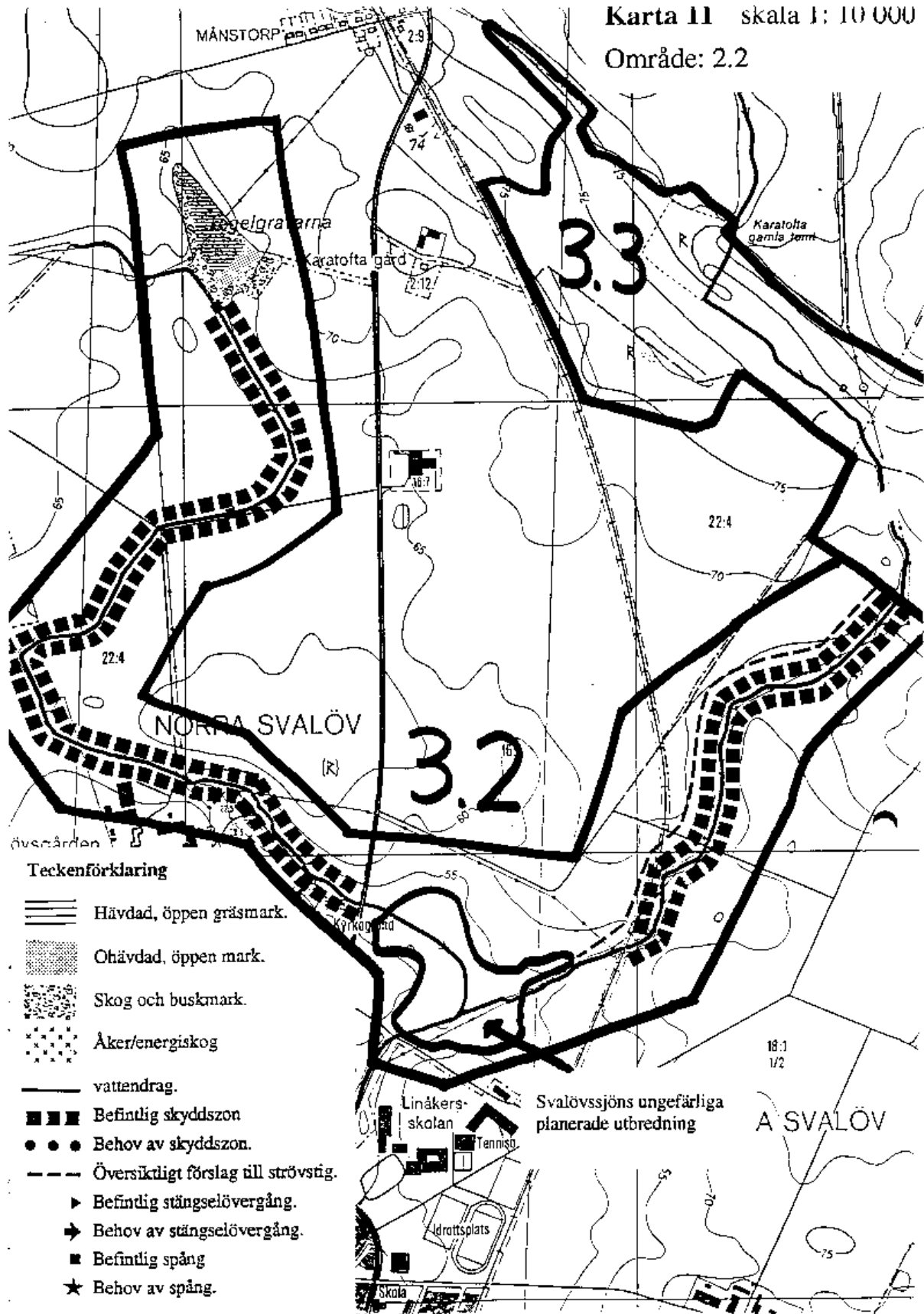
Aker/energiskog

Vattendrag

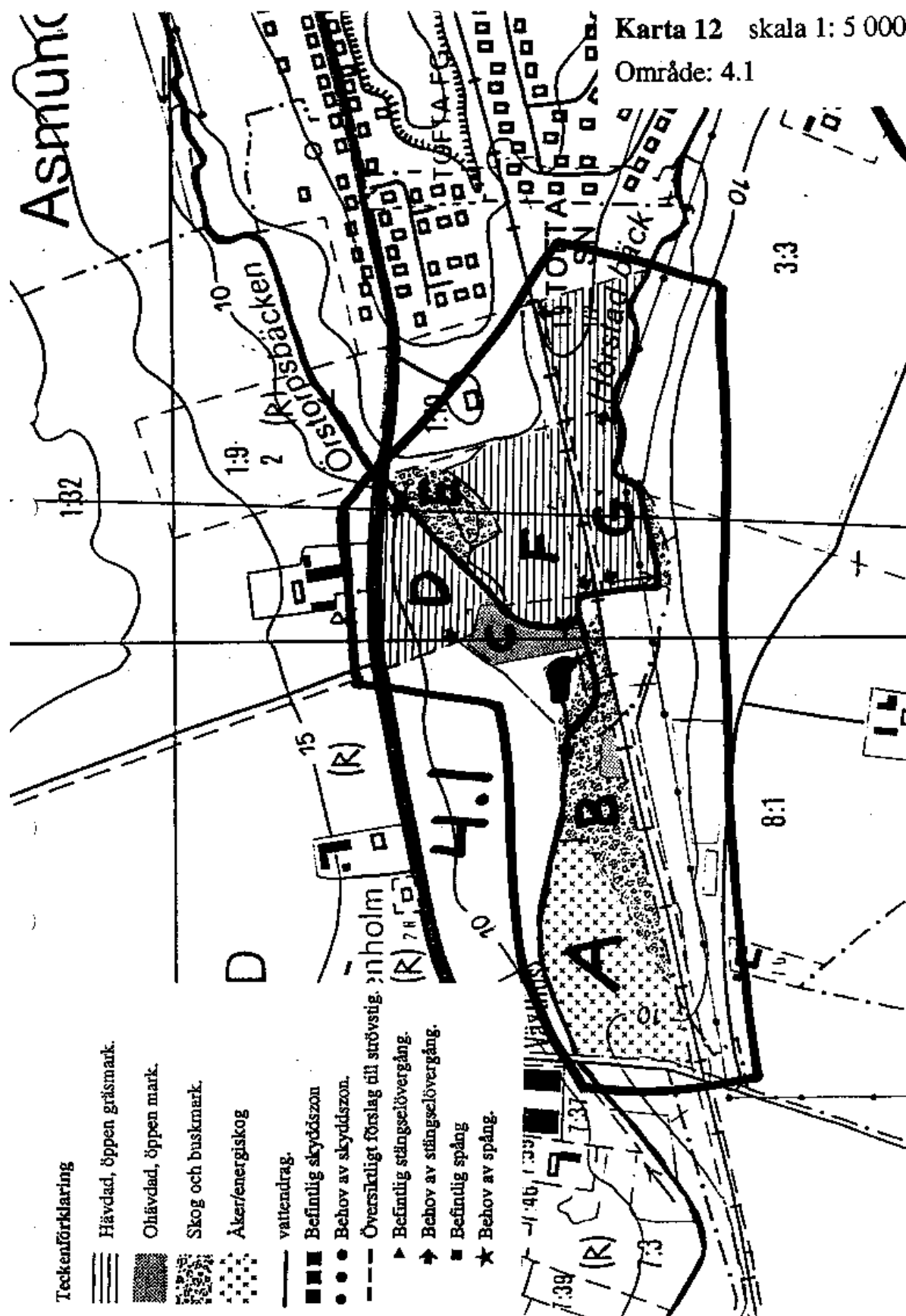
Befintlig skyddszon

Behov av skyddszon

Karta 11 skala 1: 10 000
Område: 2.2

Område: 4.1

Karta 13 skala 1:10 000

Område: 6.1, 6.2

